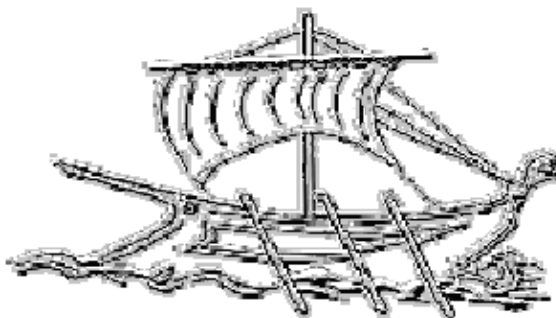

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επιβλέπων καθηγητής : Χριστόπουλος Απόστολος

ΘΕΜΑ
ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ Η ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΣΤΟ
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΦΟΙΤΗΤΗΣ
ΘΩΜΑΣ Θ.ΡΑΦΤΗΣ ΑΜ:13156

Περιεχόμενα

Πρόλογος	2
1. Μία γενική αναφορά στο χρηματοπιστωτικό σύστημα	3
2. Τραπεζική εποπτεία και η Επιτροπή της Βασιλείας	6
3. Η διασυνοριακή εποπτεία των τραπεζών και τα προβλήματα που την απειλούν	22
4. Η εποπτεία στον κλάδο των ελληνικών ασφαλιστικών εταιριών	26
5. Θεσμική συγκρότηση, διοίκηση και εποπτικό πλαίσιο του ΧΑΑ	30
6. Οι επιπτώσεις εποπτείας σε μεγάλους οργανισμούς του εξωτερικού στην Ελλάδα.....	34
7. Η αναγκαιότητα ενίσχυσης της εποπτείας στο χρηματο- πιστωτικό σύστημα.	35
Επίλογος	39
Συνομογραφίες.....	41
Βιβλιογραφία-Πηγές.....	42

Πρόλογος

Στην σημερινή οικονομικά παγκοσμιοποιημένη κοινωνία, το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα κατέχει μία πολύ σημαντική θέση, η οποία όμως το κάνει εξαιρετικά ασταθές σε περιόδους οικονομικής ύφεσης. Σκοπός των θεσμικών αρχών είναι η διασφάλιση της σταθερότητας του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος, μέσω μιας σειράς κανόνων αλλά και αυστηρής, προληπτικού τύπου, εποπτείας.

Η παρούσα, λοιπόν, εργασία έχει ως στόχο να παρουσιάσει το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που διέπει το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα στον ευρωπαϊκό χώρο, καθώς επίσης και τον τρόπο εποπτείας του και τέλος, αναφέρεται στην ανάγκη για ενίσχυση της εποπτείας του παγκοσμίου Χρηματοπιστωτικού Συστήματος λόγω των αναγκών των ημερών μας.

1. Μία γενική αναφορά στο χρηματοπιστωτικό σύστημα

Όπως είναι γνωστό, κάθε οικονομία έχει σκοπό την οικονομική ανάπτυξη και την οικονομική ευημερία, όπου η βάση για την οργάνωση της οικονομίας με στόχο την οικονομική ανάπτυξη αποτελείται από δύο κύριοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας, ο δημόσιος και ο ιδιωτικός τομέας. Το πόσο συνεισφέρουν οι δύο αυτοί τομείς αλλά και το μέγεθός τους προσδιορίζεται κάθε φορά από τις κρατούσες ιδεολογικοπολιτικές τάσεις και επιλογές.

Ο δημόσιος τομέας εκφράζεται από το κράτος και από τις δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς, ενώ ο ιδιωτικός τομέας περιλαμβάνει τα νοικοκυριά (ιδιώτες) και τις επιχειρήσεις. Στο τέλος κάθε χρήσης ή κατά τη σύνταξη του προϋπολογισμού τους οι οικονομικές αυτές μονάδες παρουσιάζουν είτε θετικό υπόλοιπο (πλεόνασμα), είτε αρνητικό υπόλοιπο (έλλειμμα), είτε μηδενικό υπόλοιπο (ισοσκελισμένες ροές). Γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι οι οικονομικές μονάδες, οι οποίες παρουσιάζουν θετικό υπόλοιπο και κατά συνέπεια εμφανίζουν διαθέσιμα αποταμιευτικά κεφάλαια, να έχουν συμφέρον να μην κρατήσουν αδρανή τα κεφάλαια που τους περισσεύουν, αλλά αντίθετα να τα μεταβιβάσουν έναντι αμοιβής ή απόδοσης στις ελλειμματικές μονάδες ή σε άλλες οικονομικές μονάδες με πλεονασματική ή ισοσκελισμένη θέση.

Για την καλύτερη επίτευξη του στόχου αυτού, έρχεται το *χρηματοπιστωτικό ή χρηματοοικονομικό σύστημα*, το οποίο μέσω των χρηματοοικονομικών προϊόντων (financial instruments) συγκεντρώνει τα πλεονάζοντα κεφάλαια της οικονομίας και τα διοχετεύει αποτελεσματικά σε όσες οικονομικές μονάδες τα χρειάζονται για επενδυτικούς ή καταναλωτικούς λόγους. Ορισμένα από τα χρηματοοικονομικά προϊόντα μπορεί να είναι τα εξής: ομολογίες (bonds), μετοχές (shares), έντοκα γραμμάτια ελληνικού δημοσίου (treasury bills), πιστοποιητικά καταθέσεων (certificates of deposits), εμπορικά ή βιομηχανικά ομόλογα (commercial papers), ομολογίες επιχειρήσεων (corporate bonds), προϊόντα εξασφάλισης [εγγυημένου] κεφαλαίου (capital guarantee products), στεγαστικά δάνεια (mortgages) και άλλα.

Η διοχέτευση των χρηματοοικονομικών μέσων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα πραγματοποιείται μέσω των χρηματοπιστωτικών αγορών, αφού σε αυτές τις αγορές τιμολογούνται, βάση των κανόνων προσφοράς και ζήτησης, πολλά χρηματοοικονομικά προϊόντα όπου μέσω αυτής της τιμολόγησης διαμορφώνεται το ύψος και η τιμή θεμελιωδών μεγεθών της οικονομίας.

Η διαδικασία αυτή μεταφοράς πλεοναζόντων κεφαλαίων μπορεί να γίνει με άμεση επικοινωνία και διαπραγμάτευση μεταξύ των αποταμιευτών και δανειζόμενων (άμεση χρηματοδότηση), κάτι το οποίο δεν μπορεί να είναι αποτελεσματικό και αυτό γιατί τα δυο μέρη δεν διαθέτουν τις απαιτούμενες γνώσεις, τις κατάλληλες πληροφορίες και τον απαιτούμενο χρόνο ώστε να καταλήξουν σε μία αποτελεσματική προσέγγιση. Ακόμα όμως και να επιτύχουν την προσέγγιση, τόσο οι ποσοτικές όσο και οι χρονικές τους ανάγκες διαφέρουν τόσο ώστε τα δυο μέρη να μην μπορούν να καταλήξουν εύκολα σε μία συμφωνία. Επιπροσθέτως και πιθανή συμφωνία να υπάρξει δεν διασφαλίζεται το καλό τέλος της συναλλαγής, αφού οι φερεγγυότητα των αντισυμβαλλομένων δεν είναι εξασφαλισμένη.

Όλες αυτές οι δυσκολίες είχαν σαν αποτέλεσμα την εμφάνιση και ανάπτυξη των χρηματοπιστωτικών οργανισμών οι οποίοι αποτελούν το βασικό μοχλό λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Ο ρόλος αυτών των οργανισμών είναι να παρεμβαίνουν μεταξύ των οικονομικών μονάδων που αποταμιεύουν (πλεονασματικό υπόλοιπο) και των οικονομικών μονάδων που χρειάζονται κεφάλαια, και αφού συγκεντρώσουν τα κεφάλαια των πρώτων και τα διαμορφώσουν κατάλληλα τα διοχετεύουν με μεγάλη αποτελεσματικότητα στις δεύτερες. Αυτή η διαδικασία μας εκφράζει την έμμεση χρηματοδότηση όπου ουσιαστικά σημαίνει ότι τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εκδίδουν τα δικά τους χρηματοπιστωτικά προϊόντα τα οποία αγοράζουν άλλες οικονομικές μονάδες. Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί ή ιδρύματα είναι: πιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες), εταιρίες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (ΕΠΕΥ), εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing companies), εταιρίες πρακτόρευσης επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring companies), οργανισμοί κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital companies), ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων (ΑΕΔΑΚ), Συνεταιριστικές τράπεζες, εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου, πιστωτικές ενώσεις (credit unions), τράπεζες αμοιβαίων

κεφαλαίων (mutual savings banks), ενώσεις αποταμιεύσεων και δανείων (saving and loan associations).

Με όλα αυτά που έχουμε αναφέρει παραπάνω καταλήγουμε στο ότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα επιτυγχάνει ορθολογικότερη κατανομή των διαθέσιμων κεφαλαίων, αφού διαθέτει τους κατάλληλους μηχανισμούς που του επιτρέπουν να αξιολογεί τους υποψήφιους δανειολήπτες και να διαθέτει τα κεφάλαια που του εμπιστεύονται οι πλεονασματικές οικονομικές μονάδες βοηθώντας έτσι την ανάπτυξη της οικονομίας. Επιπλέον το χρηματοπιστωτικό σύστημα προάγει νέα χρηματοπιστωτικά προϊόντα. Σε ένα καλά οργανωμένο και αποτελεσματικό χρηματοπιστωτικό σύστημα δημιουργούνται συνεχώς νέα χρηματοοικονομικά προϊόντα τα οποία ικανοποιούν καταναλωτικές και επενδυτικές ανάγκες και αυτό οδηγεί στην ανάπτυξη της οικονομίας μέσω των περισσότερων κεφαλαίων που προσφέρονται. Ένα ακόμη πλεονέκτημα του συστήματος αυτού είναι ότι συμβάλλει στη μείωση του κινδύνου και αυτό επιτυγχάνεται με διάφορους τρόπους, όπως στην περίπτωση των τραπεζικών καταθέσεων οι καταθέτες δεν έχουν το κίνδυνο της απώλειας των χρημάτων τους. Ένας ακόμη τρόπος είναι ότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα παρέχει πληροφορίες αλλά και μια γκάμα προϊόντων που επιτρέπει στους επενδυτές να δημιουργήσουν αποτελεσματικά χαρτοφυλάκια μέσω των οποίων επιτυγχάνουν την ελαχιστοποίηση του κινδύνου. Τέλος η πραγματοποίηση μιας συναλλαγής απαιτεί κάποιο κόστος και μια καλή πληροφόρηση όπου ένα καλά οργανωμένο και αποτελεσματικό χρηματοοικονομικό σύστημα μειώνει και το κόστος των συναλλαγών και το κόστος της πληροφόρησης.

2. Τραπεζική εποπτεία και η Επιτροπή της Βασιλείας

Η σημασία των ιδίων κεφαλαίων είναι μεγάλη για την αντιμετώπιση των κινδύνων και γενικά τη λειτουργία ενός χρηματοπιστωτικού οργανισμού. Όταν μια τράπεζα έχει επαρκή κεφαλαιοποίηση σε σχέση με το ενεργητικό της, αυτό εξασφαλίζει σταθερότητα στο ευρύτερο τραπεζικό σύστημα. Τα ίδια κεφάλαια είναι απαραίτητα και χρησιμεύουν στις πραγματικές επενδύσεις (κτίρια, γραφεία, εξοπλισμός) του χρηματοοικονομικού οργανισμού, στη κάλυψη απρόβλεπτων ζημιών καθώς επίσης και στην προστασία των ανασφάλιστων καταθετών και του φορέα εγγύησης καταθέσεων.

Από εποπτικής απόψεως, το κεφάλαιο αποτελεί τον “κρυμμένο άσσο” του πιστωτικού ιδρύματος διότι μέσω αυτού γίνεται απορρόφηση των ενδεχόμενων ζημιών όταν τα διάφορα αποθεματικά έχουν εξαντληθεί και η διαχείριση κινδύνων είναι ανεπαρκής. Διαπιστώνουμε εύκολα ότι αν το κεφάλαιο εξαντληθεί τότε το ίδρυμα είναι πολύ πιθανό να οδηγηθεί σε πτώχευση υποχρεώνοντας έτσι τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων και τους φορολογούμενους πολίτες να επωμισθούν το βάρος της αποζημίωσης των καταθετών.

Από στρατηγικής απόψεως όμως, το κεφάλαιο προσδιορίζει με πολλές εναλλακτικές οποιαδήποτε δραστηριότητα ή ενέργεια ενός πιστωτικού ιδρύματος. Για παράδειγμα καθορίζει την ικανότητα <<μόχλευσης>> του ιδρύματος, δηλαδή, να αυξάνει το ενεργητικό του και ταυτόχρονα την κερδοφορία του (π.χ. παρέχοντας δάνεια, επενδύοντας σε εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία), να μεγεθύνεται (π.χ. εξαγορές) και να ανταμείβει τους μετόχους (π.χ. μερίσματα, προγράμματα επαναγοράς ιδίων μετοχών κ.α.)

Όσων αφορά τους μετόχους ενός τέτοιου ιδρύματος αυτό που έχει σημασία για αυτούς είναι η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων, η οποία και συνίσταται από το επίπεδο των κερδών και την κεφαλαιακή βάση που απαιτείται για την επίτευξη των κερδών αυτών. Σ' αυτό εδώ το σημείο γίνεται πιο κατανοητό ότι οι κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας επηρεάζουν άμεσα την διαδικασία λήψης αποφάσεων καθορίζοντας το ελάχιστο ύψος του απασχολούμενου κεφαλαίου και συνεπώς την αποδοτικότητα του. Οι εποπτικά καθοριζόμενες κεφαλαιακές απαιτήσεις συμβάλλουν κατά πολύ στη διαμόρφωση της όλης επιχειρησιακής διαδικασίας του πιστωτικού ιδρύματος,

κάνοντας έτσι ορισμένες επιχειρηματικές δραστηριότητες πιο ελκυστικές από κάποιες άλλες. Με τις προτάσεις της Επιτροπής της Βασιλείας γίνεται μια προσπάθεια ώθησης των πιστωτικών ιδρυμάτων σε ενεργότερη και αποτελεσματικότερη διαχείριση της κεφαλαιακής τους βάσης, στην πραγματοποίηση μακροπρόθεσμων προγραμμάτων που σχεδιάζουν τις κεφαλαιακές ανάγκες τους, και τέλος στη χρησιμοποίηση της σταθμισμένης ανάλογα με τον κίνδυνο απόδοσης του εποπτικού/οικονομικού κεφαλαίου ως βασικού εργαλείου λήψης επενδυτικών αποφάσεων.

Είναι σημαντικό να μην παραλείψουμε να εξηγήσουμε τις έννοιες ρύθμιση, παρακολούθηση και εποπτεία, δραστηριότητες που συναντώνται συχνά συζητώντας γι' αυτό το θέμα. Η ρύθμιση έχει να κάνει με συγκεκριμένους κανόνες συμπεριφοράς που επιβάλλονται στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Οι ρυθμιστικοί αυτοί κανόνες μπορούν να επιβληθούν είτε απευθείας από το νομοθετικό σώμα (κοινοβούλιο), είτε από άλλα όργανα της εκτελεστικής εξουσίας που έχουν ανάλογη θεσμική δραστηριότητα, όπως για παράδειγμα η κεντρική τράπεζα ή άλλη εποπτική αρχή. Επίσης τέτοιους κανόνες μπορεί να επιβάλει και κάποιο συλλογικό όργανο των τραπεζών υπό την μορφή του κώδικα δεοντολογίας.

Η παρακολούθηση περιλαμβάνει μία διαδικασία ελέγχου και επαλήθευσης του κατά πόσο τηρούνται οι υφιστάμενοι κανόνες από τα ιδρύματα.

Τέλος η εποπτεία είναι μια ευρύτερη έννοια που περιλαμβάνει μια γενικότερη παρακολούθηση της συμπεριφοράς των χρηματοπιστωτικών οργανισμών και μπορεί να οριστεί ως μια διαδικασία που εμπεριέχει τέσσερις φάσεις: την φάση έκδοσης άδειας λειτουργίας, το αυστηρώς ελεγκτικό έργο, ένα αξιόπιστο σύστημα επιβολής κυρώσεων και τέλος την διαχείριση των κρίσεων.

Το μίγμα της παρεμβατικής πολιτικής το οποίο περιλαμβάνει και τις τρεις αυτές δραστηριότητες διαφέρει από χώρα σε χώρα και από εποχή σε εποχή. Τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί ότι η έννοια της ρύθμισης υποχωρεί και δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στις άλλες δυο έννοιες, της παρακολούθησης και της εποπτείας.

Κάποιος θα μπορούσε να αναρωτηθεί γιατί οι τράπεζες έχουν ιστορικά προσελκύσει τόσο πολύ το ενδιαφέρον των οικονομικών και πολιτικών αρχών. Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα ποικίλει. Ίσως γιατί

ο εποπτικός έλεγχος θεωρείται ως ένας σημαντικός παράγοντας εξασφάλισης της εμπιστοσύνης του κοινού στη διαχείριση χαρτοφυλακίου δανείων και τίτλων. Μια ακόμη απάντηση θα μπορούσε να εστιάση στο γεγονός ότι σε περιόδους κρίσεις μόνο οι οικονομικές αρχές θα μπορούσαν να εγγυηθούν για την ομαλή συνέχιση της λειτουργίας του συστήματος. Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε ότι όλες οι κυβερνήσεις προσπαθώντας να αποφύγουν το κόστος παρέμβασης σε συνθήκες κρίσης, επιβάλλουν κανόνες προληπτικής εποπτείας σε ομαλές περιόδους. Η σημαντικότερη ίσως αιτία άσκησης εποπτείας στις τράπεζες συνδέεται με την ασυμμετρία της πληροφόρησης. Η αδυναμία των αποταμιευτών να γνωρίζουν με πληρότητα την ποιότητα του επενδυτικού χαρτοφυλακίου, είναι λογικό να οδηγήσει σε μία τάση των τραπεζών να ακολουθούν τολμηρότερες στρατηγικές ανάληψης κινδύνων από τις θεωρούμενες ως κοινωνικά άριστες. Ο κίνδυνος αυτός γίνεται ακόμη μεγαλύτερος σε περιπτώσεις τραπεζικών ιδρυμάτων με μεγάλο μέγεθος σε σχέση με την υπόλοιπη αγορά, διότι το ευρύ κοινό πιστεύει ότι είναι δύσκολο τέτοια ιδρύματα να καταρρεύσουν (too-big-to-fail), νομίζοντας ότι οι νομισματικές αρχές θα παρέχουν σε κάθε περίπτωση την απαραίτητη ρευστότητα.

Ο Ρόλος των κεντρικών τραπεζών στην προληπτική εποπτεία

Σύμφωνα με το άρθρο της ΕΚΤ, σχετικά τον ρόλο των κεντρικών τραπεζών στην προληπτική εποπτεία, σε τουλάχιστον δέκα από τις δεκαεπτά χώρες της ζώνης του ευρώ, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) είτε έχουν άμεση αρμοδιότητα για την άσκηση προληπτικής εποπτείας είτε συμμετέχουν ενεργά σε αυτήν τη δραστηριότητα. Σκοπός τους είναι η παρουσίαση επιχειρηματολογίας η οποία υποστηρίζει τη διατήρηση του θεμελιώδους ρόλου των ΕθνΚΤ στην προληπτική εποπτεία στις χώρες της ζώνης του ευρώ. Μετά την επισκόπηση των συζητήσεων που έλαβαν χώρα σε ορισμένες χώρες της ζώνης του ευρώ, αναφέρονται πρώτα τα επιχειρήματα που προβάλλονται συνήθως υπέρ και κατά του διαχωρισμού της προληπτικής εποπτείας από τις δραστηριότητες των κεντρικών τραπεζών.

A) Επιχειρήματα υπέρ του συνδυασμού:

Τα επιχειρήματα υπέρ του συνδυασμού της προληπτικής εποπτείας με τις δραστηριότητες των κεντρικών τραπεζών μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τρεις βασικές κατηγορίες: (1) συνεργίες όσον αφορά την πληροφόρηση μεταξύ εποπτικών λειτουργιών και βασικών λειτουργιών των κεντρικών τραπεζών, (2) επικέντρωση στον συστημικό κίνδυνο, και (3) ανεξαρτησία και τεχνική εμπειρογνωμοσύνη.

(1) Το επιχείρημα των συνεργιών όσον αφορά την πληροφόρηση τονίζει τη σημασία που ενδέχεται να έχουν οι εμπιστευτικές πληροφορίες που συλλέγονται για εποπτικούς σκοπούς για την επίβλεψη των συστημάτων πληρωμών και τον «έλεγχο της αντοχής» άλλων υποδομών των αγορών, που έχουν ουσιαστική σημασία για την ομαλή άσκηση της νομισματικής πολιτικής. Η πρόσβαση των κεντρικών τραπεζών σε πληροφορίες εποπτικής φύσεως, κυρίως σχετικά με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που έχουν ιδιαίτερη συστημική σημασία, είναι εξίσου ουσιώδης για την άσκηση μακροπροληπτικής εποπτείας.

(2) Το επιχείρημα του συστημικού κινδύνου βασίζεται στη στενή σχέση ανάμεσα στους προληπτικούς ελέγχους των επιμέρους χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και την αξιολόγηση των κινδύνων για το σύνολο του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Ακόμη και σε χώρες όπου έχει εφαρμοστεί ο διαχωρισμός της εποπτείας από τις δραστηριότητες των κεντρικών τραπεζών, αναγνωρίζεται ότι η κεντρική τράπεζα έχει την αδιαφιλονίκητη αρμοδιότητα για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η επικέντρωση των κεντρικών τραπεζών στη διατήρηση της συστημικής σταθερότητας τους επιτρέπει να αξιολογούν καλύτερα όχι μόνο το ενδεχόμενο κραδασμών σε μακροοικονομικό επίπεδο ή διαταραχών στις εγχώριες και διεθνείς κεφαλαιαγορές, αλλά και την πιθανή επίδρασή τους, καθώς και την επενέργεια κοινών παραγόντων που επηρεάζουν τη σταθερότητα ομίλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

(3) Το επιχείρημα της ανεξαρτησίας και της τεχνικής εμπειρογνωμοσύνης προβάλλει την ποιότητα της συμβολής των κεντρικών τραπεζών στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Η ανεξαρτησία της εποπτικής αρχής από

πολιτικές παρεμβάσεις είναι σημαντική για την αποτελεσματική άσκηση εποπτείας. Η ανεξαρτησία των κεντρικών τραπεζών θα μπορούσε να προστατεύσει την εποπτεία από αδικαιολόγητες εξωτερικές παρεμβάσεις, καθώς και από τον κίνδυνο επηρεασμού των κανονισμών από τα εποπτευόμενα ιδρύματα. Ένα πρόσθετο επιχείρημα υπέρ του συνδυασμού των λειτουργιών προληπτικής εποπτείας και των δραστηριοτήτων των κεντρικών τραπεζών είναι ότι οι κεντρικές τράπεζες αναγνωρίζονται γενικότερα ως πηγές υψηλού επιπέδου έρευνας και ανάλυσης του τραπεζικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς έχουν αναπτύξει διαχρονικά ένα πλούτο γνώσεων για τη δομή και τις επιδόσεις του εγχώριου χρηματοπιστωτικού συστήματος, οι οποίες ανανεώνονται συνεχώς μέσω της ενεργής παρουσίας τους στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

B) Επιχειρήματα υπέρ του διαχωρισμού:

Τρία είναι τα πιο συνήθη επιχειρήματα που προβάλλονται υπέρ της εκχώρησης εκτεταμένων εποπτικών εξουσιών σε ενιαίο φορέα εκτός της κεντρικής τράπεζας: (1) το ενδεχόμενο σύγκρουσης συμφερόντων ανάμεσα στην εποπτεία και τη νομισματική πολιτική και ο ηθικός κίνδυνος, (2) η τάση δημιουργίας χρηματοοικονομικών ομίλων και η σύγχυση των διακρίσεων μεταξύ χρηματοοικονομικών προϊόντων και ιδρυμάτων και (3) η ανάγκη αποφυγής της υπερβολικής συγκέντρωσης εξουσιών στην κεντρική τράπεζα.

(1) Το επιχείρημα της σύγκρουσης συμφερόντων βασίζεται στο ενδεχόμενο ένας προβληματισμός εποπτικού χαρακτήρα για την ευπάθεια του τραπεζικού συστήματος να οδηγήσει την κεντρική τράπεζα στην άσκηση λιγότερο αυστηρής νομισματικής πολιτικής από ό,τι απαιτείται για τη διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών. Το συναφές επιχείρημα του ηθικού κινδύνου υπέρ του διαχωρισμού συνδέεται με το ρόλο των κεντρικών τραπεζών στη διαχείριση των κρίσεων, ο οποίος πηγάζει από τις εποπτικές τους αρμοδιότητες. Αυτό λέγεται ότι δημιουργεί τον ηθικό κίνδυνο της υπερβολικής ανάληψης κινδύνου από τα εποπτευόμενα ιδρύματα, εφόσον η κεντρική τράπεζα θα προέβαινε στη διάσωση των τραπεζών μέσω έκτακτης ενίσχυσης

σε ρευστότητα (ή μέσω επηρεασμού των επιτοκίων), πιθανώς επιδιώκοντας παράλληλα να καλύψει κάποια αδυναμία της εποπτικής λειτουργίας.

(2) Το επιχείρημα της τάσης δημιουργίας χρηματοοικονομικών ομίλων βασίζεται σε στοιχεία που αποδεικνύουν ότι στενότεροι δεσμοί αναπτύσσονται σταδιακά μεταξύ τραπεζών, εταιρειών επενδύσεων, εταιρειών διαχείρισης ενεργητικού και ασφαλιστικών εταιρειών, ενώ η παραδοσιακή διάκριση μεταξύ διαφορετικών χρηματοοικονομικών προϊόντων είναι συγκεχυμένη, με αποτέλεσμα διαφορετικοί τύποι χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων να ανταγωνίζονται στην ουσία στις ίδιες αγορές. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι κατά τομέα αρμόδιοι εποπτικοί φορείς θα μπορούσαν να είναι λιγότερο αποτελεσματικοί στην παρακολούθηση των συνολικών χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των μεγάλων και σύνθετων χρηματοοικονομικών ομίλων, ενώ οι διαφορές των κατά τομέα κανόνων ή πρακτικών θα μπορούσαν να αλλοιώσουν τους «ίσους όρους ανταγωνισμού» μεταξύ ανταγωνιστικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

(3) Το επιχείρημα της συγκέντρωσης των εξουσιών βασίζεται στο γεγονός ότι η ανάθεση σε μία ανεξάρτητη κεντρική τράπεζα κανονιστικών και εποπτικών καθηκόντων, ιδίως αν αυτά εκτείνονται στο σύνολο του χρηματοπιστωτικού τομέα, θα μπορούσε να θεωρηθεί επιζήμια για το σύστημα της διάκρισης των εξουσιών στο οποίο βασίζονται οι δημοκρατίες για να αποφύγουν ενδεχόμενη κατάχρηση κατά την άσκηση των δημόσιων λειτουργιών.

Η Επιτροπή της Βασιλείας

Η επιτροπή της Βασιλείας συστάθηκε το 1974, μετά την ανισορροπία των διεθνών νομισμάτων και των τραπεζικών αγορών, που προκλήθηκε από την κατάρρευση της τράπεζας Herstatt στη Δυτική Γερμανία, οι επικεφαλής των κεντρικών τραπεζών των χωρών της G10 θεμελίωσαν την Επιτροπή υπό την αιγίδα της BIS, για την ανάπτυξη διεθνών κανόνων όσον αφορά την τραπεζική εποπτεία. Η Επιτροπή διατυπώνει κοινά πρότυπα για την εποπτεία των τραπεζών, καθώς και συστάσεις για την εφαρμογή τους, με την προϋπόθεση ότι τα εθνικά αρμόδια όργανα (πρώτα απ' όλα οι κεντρικές τράπεζες) θα τα προωθήσουν στις χώρες τους. Τα μέλη της είναι εκπρόσωποι

κεντρικών τραπεζών και άλλων εποπτικών αρχών από τα εξής κράτη: Η.Π.Α., Δυτική Γερμανία, Ιαπωνία, Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία, Καναδά, Ιταλία, Ισπανία, Ολλανδία, Ελβετία, Σουηδία, Βέλγιο και Λουξεμβούργο. Επί του παρόντος, η Επιτροπή περιλαμβάνει εκπροσώπους από τις κεντρικές τράπεζες και τις εθνικές αρχές για την εποπτεία των τραπεζών, από 26 χώρες (τις 13 χώρες που αναφέρθηκαν ήδη, μαζί με την Αργεντινή, την Αυστραλία, τη Βραζιλία, την Κίνα, το Χονγκ Κονγκ, την Ινδία, την Ινδονησία, την Κορέα, το Μεξικό, τη Ρωσία, τη Σαουδική Αραβία, τη Σιγκαπούρη, τη Νότια Αφρική και την Τουρκία, οι οποίες προσχώρησαν όλες στην Επιτροπή το 2009). Για πάνω από σχεδόν τέσσερις δεκαετίες δραστηριοτήτων, η Επιτροπή έχει δημοσιεύσει δεκάδες έγγραφα σε διάφορους τομείς δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων των γενικών θεμάτων σχετικά με την οργάνωση της εποπτείας, την κεφαλαιακή επάρκεια, όλα τα είδη του κινδύνου, την εταιρική διακυβέρνηση του δανεισμού και των οργανώσεων δανεισμού και ούτω καθεξής. Όλα τα έγγραφα της Επιτροπής επικεντρώνονται γύρω από έναν απλό λόγο (αναλογία): ίδια κεφάλαια προς το κεφάλαιο μιας τράπεζας = δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας.

Η επιτροπή της Βασιλείας δεν αποτελεί μια υπερεθνική εποπτική αρχή αλλά ένα forum χωρίς νομική εξουσία, η οποία λειτουργεί υπό την αιγίδα της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (Bank of International Settlements). Τα πορίσματά της δεν έχουν νομική ισχύ αλλά έχουν ως στόχο τη διαμόρφωση γενικών εποπτικών κατευθύνσεων και βέλτιστων πρακτικών. Η Επιτροπή της Βασιλείας περιλαμβάνει περίπου 30 τεχνικές ομάδες εργασίας και συνεδριάζει τακτικά 4 φορές το χρόνο.

Βασιλεία I

Μέχρι το τέλος του 2012, είχαν εφαρμοστεί δύο θεμελιώδη έγγραφα από την Επιτροπή για την κεφαλαιακή επάρκεια και συνέστησε να χρησιμοποιηθεί η φόρμουλα αυτή από τις εθνικές αρχές για την εποπτεία των τραπεζών. Πρόκειται για τη Βασιλεία I και τη Βασιλεία II. Το πρώτο από αυτά τα έγγραφα πρωτοεμφανίστηκε το 1988, φέροντας τον τίτλο «Διεθνής Σύγκλιση Μέτρησης Ιδίων Κεφαλαίων και Κεφαλαιακών Προτύπων» (Βασιλεία I). Η συμφωνία

αυτή καθόρισε ως ελάχιστο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας το 8 τοις εκατό, υπολογισμένο ως το λόγο των ιδίων κεφαλαίων (που ρυθμίζεται από την εποπτική αρχή) προς τα σταθμισμένα περιουσιακά στοιχεία. Οι κανόνες που ισχύουν για την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων αποσκοπούν στο να εξασφαλίσουμε τη σταθερότητα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος, δημιουργώντας με αυτό τον τρόπο συνθήκες ίσου ανταγωνισμού και καλύτερο έλεγχο των αναλαμβανόμενων από τα πιστωτικά ιδρύματα κινδύνων. Με άλλα λόγια, τα μέλη της Επιτροπής πρότειναν ένα σύστημα κεφαλαιακής μέτρησης, το οποίο εισήγαγε την εφαρμογή ενός πλαισίου μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου των εντός και εκτός ισολογισμού στοιχείων του ενεργητικού (σταθμισμένο ενεργητικό), θέτοντας ταυτόχρονα ένα ελάχιστο όριο απαιτούμενων εποπτικών κεφαλαίων ίσο με 8% του σταθμισμένου ενεργητικού. Το σύστημα αυτό συμπληρώθηκε με την ενσωμάτωση των κινδύνων της αγοράς (Ιανουάριος 1996) και εμπλουτίστηκε περαιτέρω με την εισαγωγή εναλλακτικών μεθόδων μέτρησης των εν λόγω κινδύνων.

Η Βασιλεία 1 επηρέασε σημαντικά τη συμπεριφορά των πιστωτικών ιδρυμάτων εφόσον για την εφαρμογή συντελεστών στάθμισης κινδύνου σε διαφορετικές κατηγορίες στοιχείων του ενεργητικού τους οδήγησε να αναζητήσουν, αφενός περιουσιακά στοιχεία υψηλότερου ή χαμηλότερου κινδύνου και αφετέρου, μεθόδους αποφυγής κεφαλαιακών απαιτήσεων (regulatory capital arbitrage). Πάνω σε αυτή τη συμπεριφορά μπορούμε να αναφέρουμε τα εξής χαρακτηριστικά παραδείγματα: η ενίσχυση του ενδιαφέροντος των πιστωτικών ιδρυμάτων για την αγορά στεγαστικών δανείων, η αναζήτηση εταιρικού χρέους χαμηλής πιστωτικής ποιότητας και αυτό διότι η απόδοση είναι υψηλότερη αλλά η κεφαλαιακή απαίτηση είναι η ίδια με αυτή του χρέους υψηλής πιστωτικής ποιότητας, η παροχή δανείων προς χαμηλής πιστωτικής ποιότητας πιστωτικά ιδρύματα και κράτη του ΟΟΣΑ, όπου η απόδοση είναι υψηλότερη αλλά η κεφαλαιακή απαίτηση είναι η ίδια με αυτή του χρέους της υψηλής πιστωτικής ποιότητας χωρών και τέλος η ραγδαία ανάπτυξη της αγοράς των πιστωτικών παραγώγων τα οποία αποτέλεσαν το βασικό μοχλό αποφυγής κεφαλαιακών απαιτήσεων.

Πέρα όμως από τα πιστωτικά ιδρύματα υπάρχουν δείκτες μέτρησης κεφαλαιακής επάρκειας και για τους λοιπούς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Αναλυτικότερα:

- Οι χρηματιστηριακές εταιρίες οφείλουν να ακολουθούν τον κανόνα της αγοραίας αξίας. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει κάθε μέρα να υπολογίζουν την καθαρή θέση τους και το ενεργητικό τους και να φροντίζουν έτσι ώστε (καθαρή θέση)/ενεργητικό > +2%.
- Για τις ασφαλιστικές εταιρίες, όπως και για τις τράπεζες υπολογίζεται ένα ποσό που αντιστοιχεί σε διάφορους κινδύνους(όπως κίνδυνος αγοράς, κίνδυνος επιτοκίου, κίνδυνος ασφάλισης), που ονομάζεται RBC(risk based capital). Η εταιρία έχει επαρκή κεφάλαια όταν (συνολικό κεφάλαιο)/ RBS>=1

Βασιλεία II

Αντιμετωπίζοντας νέες προκλήσεις στο χρηματοπιστωτικό χώρο διεθνώς και διαπιστώνοντας ότι η <<Βασιλεία I>> είναι ανεπαρκής και παρωχημένη, η Επιτροπή της Βασιλείας ξεκίνησε τη διαδικασία διαβούλευσης για την αναθεώρησή της, με την δημοσίευση του πρώτου συμβουλευτικού κειμένου τον Ιούνιο του 1999. Τα τρία συμβουλευτικά κείμενα, (συγκεκριμένα το δεύτερο τον Ιανουάριο του 2001 και το τρίτο τον Απρίλιο του 2003), οι τέσσερις Ποσοτικές Μελέτες Επίπτωσης καθώς και οι δημοσιευμένες μελέτες των συναφών εξειδικευμένων ομάδων εργασίας, αποτελούν το πολύπλοκο και εκτενέστατο πλέγμα των νέων προτάσεων αναθεώρησης του εποπτικού πλαισίου της κεφαλαιακής επάρκειας, γνωστού και ως <<<Βασιλεία II>>.

Και σε αυτή τη περίπτωση η προσπάθεια γίνεται για να επιλυθεί το πρόβλημα επιλογής μεταξύ της ανάγκης σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος και του στόχου της μεγιστοποίησης των κερδών, που έχει ως προϋπόθεση την ανάληψη υψηλότερων κινδύνων μέσα σε ένα πλαίσιο που θα αποβλέπει σε ένα άριστο μίγμα ανταγωνιστικότητας και φερεγγυότητας του τραπεζικού συστήματος. Οι στόχοι ως προς την προώθηση της ασφάλειας και σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος παραμένουν ίδιοι, ενώ οι νέοι στόχοι αποβλέπουν στην περιεκτικότερη προσέγγιση αντιμετώπισης των

αναλαμβανόμενων κινδύνων , στη καλύτερη εναρμόνιση των κεφαλαιακών απαιτήσεων με τους τραπεζικούς κινδύνους και στην εξάλειψη των κινήτρων αποφυγής κεφαλαιακών απαιτήσεων από τα πιστωτικά ιδρύματα. Η Βασιλεία II, αναγνωρίζει σε σχέση με την Βασιλεία I, το γεγονός ότι όσο πιο αναπτυγμένο και αποτελεσματικό είναι ένα πιστωτικό ίδρυμα στην εκτίμηση και διαχείριση των αναλαμβανόμενων κινδύνων, τόσο λιγότερο κεφάλαιο θα πρέπει να διακρατά για μία συγκεκριμένη δραστηριότητα.

Οι νέες αυτές προτάσεις, βασίζονται σε αλληλένδετους και αλληλεξαρτούμενους πυλώνες, οι οποίοι συμβάλλουν στην ασφάλεια και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος:

Πυλώνας I: Επιβολή ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη των αναλαμβανόμενων κινδύνων και εισαγωγή μέτρησης του λειτουργικού κινδύνου.

Ο πρώτος Πυλώνας αναφέρεται στην αλλαγή του υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του αναλαμβανόμενου κινδύνου, ενώ για πρώτη φορά γίνεται αναφορά για διακράτηση κεφαλαίου για το λειτουργικό κίνδυνο, για τον κίνδυνο επιτοκίων στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο και το συναλλαγματικό κίνδυνο.

Όσο αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο προτείνονται δύο τρόποι υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων, η Τυποποιημένη Μέθοδος και η προσέγγιση των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης.

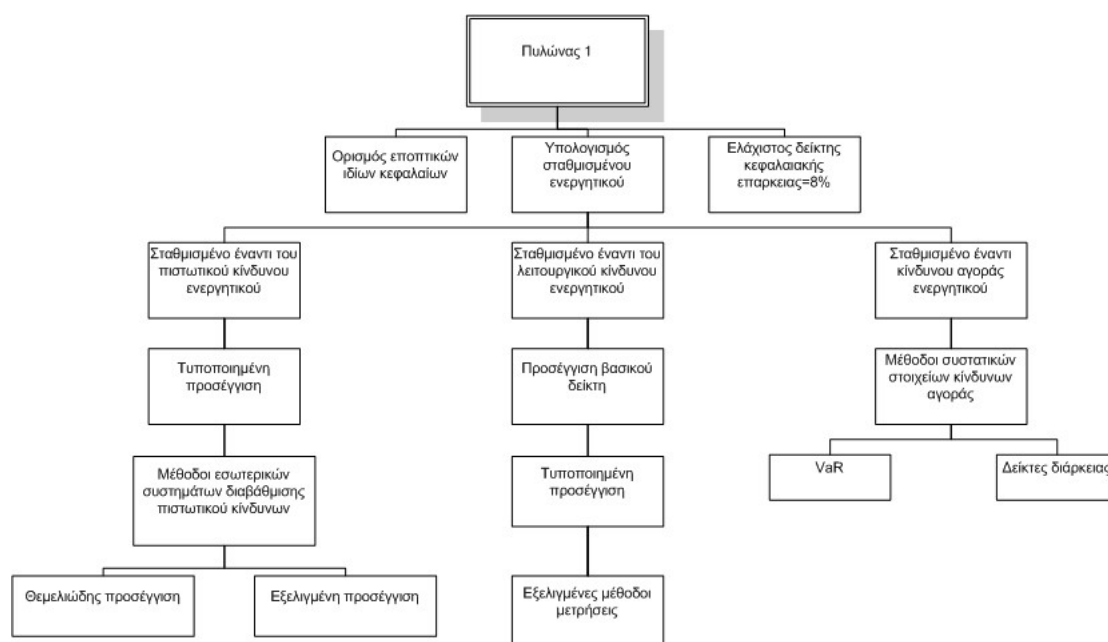
Σύμφωνα με την Τυποποιημένη Μέθοδο, η οποία προϋπήρχε στη Βασιλεία I και στο νέο Σύμφωνο δέχεται μερικές τροποποιήσεις, προτείνεται η χρήση σταθμίσεων έναντι του κινδύνου από εξωτερικούς οίκους αξιολόγησης οι οποίοι θα πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια που θα δοθούν από τη CEBS (Committee of European Banking Supervisors). Για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων χρειάζεται η κατάταξη των χρηματοδοτήσεων σε κατηγορίες, όπως είναι οι χρηματοδοτήσεις προς επιχειρήσεις, προς χώρες, προς τράπεζες, χρηματοδοτήσεις ιδίων κεφαλαίων και λιανική τραπεζική. Βασικό σημείο της προσέγγισης αυτής είναι ότι διαφοροποιείται ο συντελεστής στάθμισης της λιανικής τραπεζικής με εκείνον της χρηματοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Η προσέγγιση των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης χωρίζεται σε δύο επιμέρους μεθοδολογίες, τη Θεμελιώδη και την Εξελιγμένη, επιτρέπει στα πιστωτικά ιδρύματα να χρησιμοποιούν εσωτερικές εκτιμήσεις για τον κίνδυνο και αποτελεί το πιο πολύπλοκο μέρος του Νέου Συμφώνου. Τα συστήματα Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης μπορούν να χρησιμοποιήσουν διάφορες τεχνικές για την κατανομή των πιστούχων σε βαθμίδες κινδύνου. Οι τεχνικές αναφέρονται στα εμπειρικά, ποσοτικά και μικτά συστήματα διαβάθμισης και η επιλογή του καταλληλότερου συστήματος εξαρτάται από τα διαθέσιμα στοιχεία και την τεχνογνωσία κάθε τράπεζας.

Η μεθοδολογία ανάπτυξης υποδειγμάτων για τα συστήματα διαβάθμισης πρέπει να περιλαμβάνει συγκεκριμένα στάδια ανάπτυξης επαρκώς τεκμηριωμένα όπως η επιλογή των δεδομένων, ο προσδιορισμός του υποδείγματος, η εκτίμηση των παραμέτρων, η ποιοτική και ποσοτική επικύρωση και η εξαγωγή συμπερασμάτων, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια του υποδείγματος. Άλλωστε οι συγκρίσεις μεταξύ των μεθόδων δείχνουν ότι η διαφορά στην ακρίβεια της ταξινόμησης των διαφορετικών μεθόδων είναι λιγότερο σημαντική από τα λάθη που μπορεί να προκύψουν από μια μη σωστή δειγματοληψία.

Για τον υπολογισμό των σταθμίσεων των κινδύνων χρειάζεται η εκτίμηση τεσσάρων παραμέτρων. Η πρώτη παράμετρος σχετίζεται με την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης του αντισυμβαλλόμενου (PD - Probability of Default) και απεικονίζει την πιστοληπτική του ικανότητα. Μετράει την πιθανότητα αδυναμίας κάλυψης των υποχρεώσεων του πελάτη εντός δεδομένης χρονικής περιόδου. Η δεύτερη παράμετρος κινδύνου (LDG - Loss Given Default) δίνει μια εκτίμηση της μέσης αναμενόμενης ζημίας, το ποσοστό της χρηματοδότησης το οποίο δεν θα εισπραχθεί, σε περίπτωση που ο πελάτης δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Το μέγεθος της LDG εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το είδος των εξασφαλίσεων και των εγγυήσεων που έχουν χρησιμοποιηθεί. Μια τρίτη παράμετρος, η έκθεση του αντισυμβαλλόμενου σε περίπτωση αθέτησης της υποχρέωσής του (EAD – Exposure At Default) δίνει την εκτίμηση του χρηματοδοτικού ανοίγματος, ενώ το μέγεθος της εναπομένουσας διάρκειας μέχρι τη λήξη των απαιτήσεων (M – Maturity) μετράει το χρονικό διάστημα που απομένει ως τη λήξη του ανοίγματος.

Η ποσοτικοποίηση των παραπάνω παραμέτρων πρέπει να γίνει πλήρως τεκμηριωμένα και να ανανεώνεται σε τουλάχιστον ετήσια βάση. Παράλληλα απαιτείται η προσαρμογή των αποτελεσμάτων (calibration), έτσι ώστε οι εκτιμήσεις να αντικατοπτρίζουν την αναμενόμενη συμπεριφορά τους, διαφορετικά οι όποιες διαφορές θα πρέπει να δειχθεί ότι δεν οφείλονται σε συστηματικούς παράγοντες αλλά σε τυχαίο θόρυβο. Στην Εξελιγμένη μέθοδο των Εσωτερικών Συστημάτων Διαβάθμισης οι εκτιμήσεις των PD, LDG, EAD και M παρέχονται από την τράπεζα βάσει των εκτιμήσεών της και των κατάλληλων ιστορικών δεδομένων, ενώ για την εκτίμηση του M υπάρχει δυνατότητα εξαίρεσης για κάποια χρηματοδοτικά ανοίγματα. Αντίθετα, στη Θεμελιώδη προσέγγιση μόνο η τιμή του PD παρέχεται από το υπάρχον χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων, καθώς οι σταθμίσεις των LDG, EAD και M τίθενται από την Επιτροπή.

ΠΗΓΗ: Πανεπιστημιακές Σημειώσεις Χρήστου Σταϊκούρα, 2006

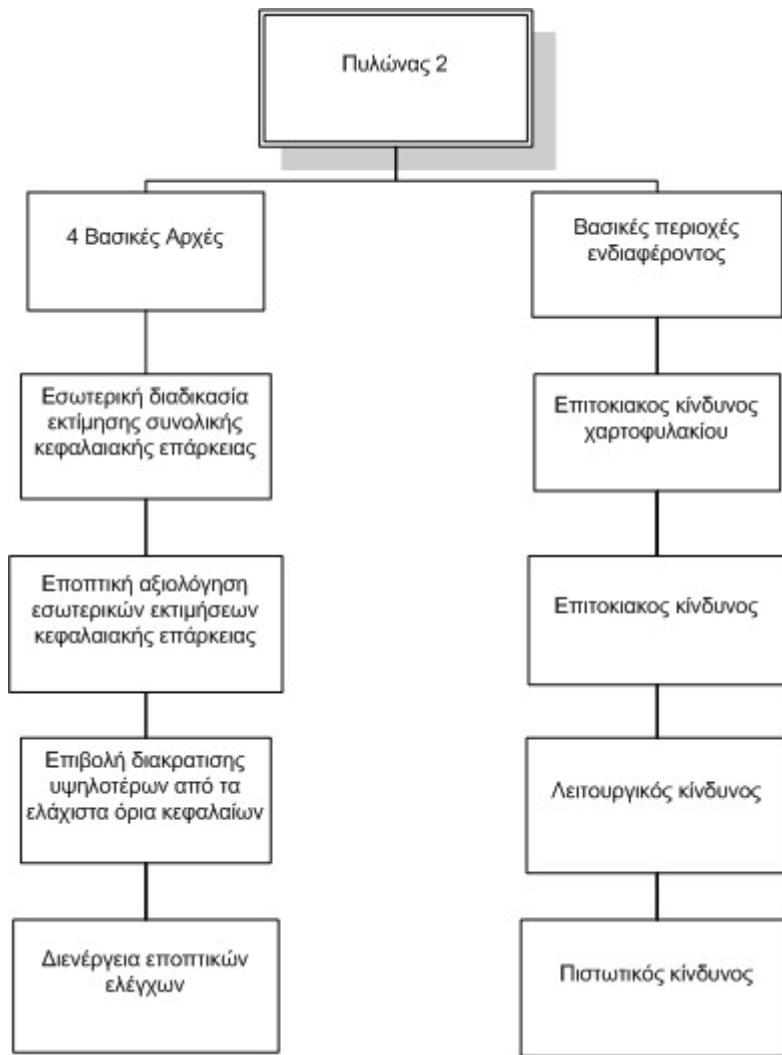
Πυλώνας II: εποπτικές διαδικασίες ανασκόπησης και αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Ο δεύτερος πυλώνας αναφέρεται κατά κύριο λόγο στην ανάπτυξη μιας διαρκούς εποπτικής διαδικασίας αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων όπου έχει ως στόχο εκτός από το να

διασφαλίσει την κεφαλαιακή επάρκεια, να παρέχει και κίνητρα για τη βελτίωση της ποιότητας διαχείρισης κινδύνων.

Βασικές αρχές που αναφέρονται στις εποπτικές αρχές είναι οι εξής:

1. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να αναπτύξουν:
 - Διαδικασίες εκτίμησης της συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας σε σχέση με τους αναλαμβανόμενους κινδύνους και το περιβάλλον λειτουργίας τους
 - Στρατηγική για τη διατήρηση του επιπέδου κεφαλαιακής επάρκειας.
2. Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να εξετάζουν και να αξιολογούν:
 - Τις εσωτερικές εκτιμήσεις και στρατηγικές κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων
 - Την ικανότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων να παρακολουθούν και να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση τους με τη διαδικασία υπολογισμού των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας.
 - Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να προβαίνουν στις κατάλληλες ενέργειες σε περίπτωση που δεν ικανοποιούνται από τα αποτελέσματα των παραπάνω διαδικασιών
3. Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να απαιτούν από τα πιστωτικά ιδρύματα να διατηρούν δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας υψηλότερους από τα ελάχιστα προβλεπόμενα όρια
4. Οι εποπτικές αρχές θα πρέπει να παρεμβαίνουν εγκαίρως για να αναστείλουν ενδεχόμενη μείωση του υφιστάμενου εποπτικού κεφαλαίου κάτω από τα ελάχιστα επιτρεπτά όρια, και θα πρέπει να απαιτούν ταχύτατες επανορθωτικές ενέργειες σε περίπτωση που το κεφάλαιο δεν διατηρείται ή αποκαθίσταται.

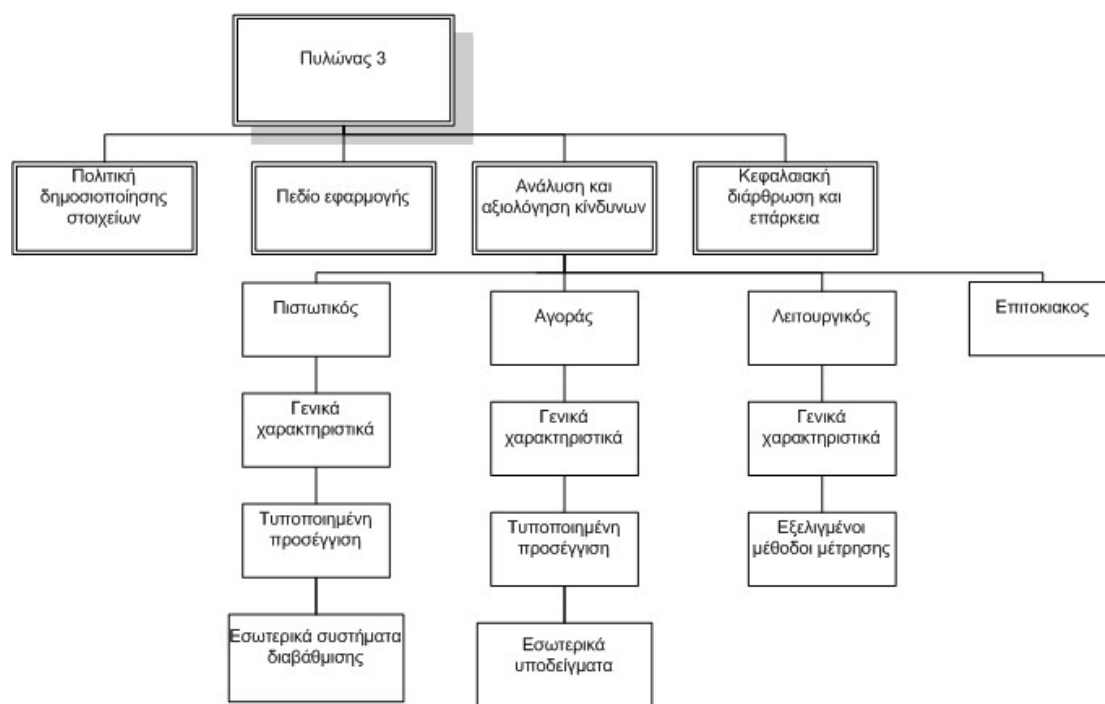

ΠΗΓΗ: Πανεπιστημιακές Σημειώσεις Χρήστου Σταϊκούρα, 2006

Πυλώνας III: πειθαρχία της αγοράς μέσω της δημοσιοποίησης στοιχείων σχετικά με τη διάρθρωση των αναλαμβανόμενων κινδύνων και της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Μέσω του τρίτου αυτού πυλώνα η Επιτροπή της Βασιλείας δέχεται ότι τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να δημοσιοποιούν μεγαλύτερο εύρος πληροφοριών, με αποτέλεσμα να έχουν την δυνατότητα οι επενδυτές αλλά και οι συμμετέχοντες στην αγορά να κατανοούν και να αξιολογούν καλύτερα τους αναλαμβανόμενους κινδύνους και τις μεθόδους διαχείρισής τους. Αναγνωρίζει ωστόσο ότι η ανάγκη αυτή για δημοσιοποίηση δεν θα έρχεται σε σύγκρουση με τις απαιτήσεις των λογιστικών προτύπων που έχουν ένα ευρύτερο πεδίο εφαρμογής. Η πολιτική δημοσιοποίησης που θα ακολουθήσει κάθε ίδρυμα, θα έχει εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο, και θα πρέπει να καλύπτει τη

στρατηγική και τους στόχους του. Η δημοσιοποίηση ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων θα πρέπει να καλύπτει τις γενικές αρχές της πολιτικής δημοσιοποίησης στοιχείων, το πεδίο εφαρμογής του εποπτικού πλαισίου, την κεφαλαιακή διάρθρωση και επάρκεια, και τέλος το ύψος των ανοιγμάτων και την αξιολόγηση των αναλαμβανόμενων κινδύνων.

ΠΗΓΗ: Πανεπιστημιακές Σημειώσεις Χρήστου Σταϊκούρα, 2006

- **Τα χαρακτηριστικά της Βασιλείας III.**

Εμφανίζεται πια ένα νέο έγγραφο που ονομάζεται Βασιλεία III. Οι προτάσεις για τη Βασιλεία III, εγκρίθηκαν κατά τη σύνοδο κορυφής της G20 στη Σεούλ τον Νοέμβριο του 2010. Ορισμένα από τα χαρακτηριστικά της είναι τα ακόλουθα:

1. Το χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή του προτύπου εκτείνεται έως το 2018.
2. Ανέβηκε ο πήχης για τον δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών, αλλά όχι αρκετά για να αποφευχθούν νέες κρίσεις.
3. Ο ρόλος του «ανθρώπινου παράγοντα» στην αξιολόγηση των τραπεζών από τις εποπτικές αρχές αυξήθηκε και

4. Στα ίδια κεφάλαια, δόθηκε ειδικός ρόλος στον χρυσό ως χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο.

Το τελευταίο χαρακτηριστικό είναι αυτό που θα μπορούσαμε να πούμε ότι διακρίνει την Βασιλεία III από την Βασιλεία II.

Στα προηγούμενα πρότυπα της Βασιλείας, μόνο τα μετρητά (υπό τον τίτλο «νόμιμο νόμισμα» σε όλες τις χώρες) και τα κρατικά χρεόγραφα –ομόλογα του Υπουργείου Οικονομικών και του Δημοσίου- θεωρούνταν ως υψηλής ποιότητας κεφάλαια. Επιπλέον, αυτό δεν περιέλαβε όλα τα ομόλογα, αλλά μόνο αυτά που τους δόθηκε η υψηλότερη βαθμολογία από κορυφαίους διεθνείς οίκους αξιολόγησης. Για μεγάλο χρονικό διάστημα, την υψηλότερη ποιότητα ιδίων κεφαλαίων θεωρείτο ότι είχαν τα αμερικανικά κρατικά ομόλογα.

Συνολικά 11 χώρες είναι αυτές που συμφώνησαν με τη Βασιλεία III (από την 1η Ιανουαρίου του 2013): η Αυστραλία, το Χονγκ Κονγκ, ο Καναδάς, η Κίνα, το Μεξικό, η Σαουδική Αραβία, η Σιγκαπούρη, η Ταϊλάνδη, η Ελβετία, η Νότια Αφρική και η Ιαπωνία. Μπορούμε επίσης να προσθέσουμε την Ινδία, η οποία ανακοίνωσε ότι θα ενσωματωθεί στη Βασιλεία III από την 1η Απριλίου 2013.

3. Η διασυνοριακή εποπτεία των τραπεζών και τα προβλήματα που την απειλούν

Οι σημαντικότερες ρυθμιστικές αρχές, ενώ ήδη αντιμετωπίζουν θέματα όπως οι αποφάσεις για άντληση νέων κεφαλαίων, εφαρμογή απαιτήσεων ρευστότητας και κανονισμών για τις αποδοχές των τραπεζικών στελεχών, αντιμετωπίζουν επίσης με ένα ακόμη μεγαλύτερο ζήτημα που αναδύθηκε από την κατάρρευση της Lehman Brothers, το πως να αποτρέψουν μία παγκόσμια τράπεζα να φύγει ξανά εκτός ελέγχου.

Αρχής γενομένης από αυτό το Φθινόπωρο του 2009, νεοϊδρυθείσες πολυεθνικές ομάδες διαχείρισης κρίσεων είχαν ξεκινήσει σειρά συναντήσεων με κάθε μία από τις σχεδόν 25 πιο μεγάλες τράπεζες του κόσμου, επιφορτισμένες να αναπτύξουν σχέδια έκτακτης ανάγκης για την κατάρρευση αυτών των ιδρυμάτων.

Το κίνητρο έχει προέλθει από την κορυφή. Οι ηγέτες του γκρουπ των 20 πιο ανεπτυγμένων οικονομιών πρόσταξαν τις ομάδες αυτές να αρχίσουν τη δουλειά, προσδίδοντας στις προσπάθειες σημαντική πολιτική κάλυψη. Ωστόσο, υπάρχει ευρεία αποδοχή μεταξύ εξωτερικών παρατηρητών και εκείνων που εμπλέκονται ότι οι προσπάθειες διαχείρισης κρίσεων αντιμετωπίζουν τεράστιες δυσκολίες και ότι προηγούμενες προσπάθειες για την διαχείριση των διεθνών τραπεζικών εντάσεων απέβησαν άκαρπες.

Οι ομάδες στήνονται υπό την αιγίδα του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, ενός σώματος που συστάθηκε από το G-20 με σκοπό να πάρει μαθήματα από την χρηματοπιστωτική κρίση. Η ιδέα αναφέρει ότι οι ομάδες διαχείρισης κρίσης θα εργαστούν μαζί με τα εποπτικά όργανα που έχουν συσταθεί για την ενίσχυση των τακτικών ελέγχων των παγκόσμιων τραπεζών.

Κενό πληροφοριών

Το πιο προφανές, αν και πολύ δύσκολο, μέρος των προσπαθειών είναι να διασφαλιστεί ότι οι ρυθμιστικές αρχές θα διαθέτουν επαρκείς πληροφορίες για

να οδηγήσουν σταδιακά σε παύση εργασιών μία παγκόσμια τράπεζα που καθίσταται προβληματική.

Στοιχεία από την Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία δείχνουν ότι ο όμιλος της Lehman Brothers διέθετε 2.985 νομικά πρόσωπα σε 50 κράτη, συνεπώς δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι οι αρχές δεν ήξεραν ποια πάγια να πουλήσουν σε περίπτωση ανάγκης. Επίσης δεν προκαλεί έκπληξη ότι οι αγορές βρίσκονται σε τέλμα λόγω της αβεβαιότητας για το ποια είναι τα ιδρύματα που είχαν εκτεθεί στην υπόθεση.

Προς αποφυγή επανάληψης του ίδιου φαινομένου, η Επιτροπή της Βασιλείας πρότεινε σε έκθεσή της, οι τράπεζες να παρέχουν στις ρυθμιστικές αρχές τακτικά ενημερωμένη πληροφόρηση που αφορά οργανωτικές δομές, λίστες συνεργατών, αποθέματα παγίων για κάθε νομικό πρόσωπο σε κάθε χώρα, σχέδια έκτακτης ανάγκης για την χρηματοδότηση του ομίλου και τις πληροφορίες που χρειάζονται για την γρήγορη εκκαθάριση των χρηματοοικονομικών συμβολαίων.

Παρόλα αυτά οι προσπάθειες για την δημιουργία διασυνοριακών τραπεζών που θα αντιμετωπίζουν τα προβλήματα αναδεικνύουν πιο δύσκολα ζητήματα. Στην καρδιά του προβλήματος, τόνισε ο Harvey Pitt, πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ από το 2001 έως το 2003, υπάρχουν “βασικές ανησυχίες για την εθνική κυριαρχία”, συμπεριλαμβανομένης της δυσκολίας δέσμευσης των χρημάτων των φορολογουμένων σε μια κρίση και το πλήθος των πτωχευτικών νόμων που μπορεί να καταστήσουν τις άμεσες, ενιαίες δράσεις αδύνατες.

Σε έναν ιδεατό κόσμο, θα υπήρχε παγκόσμια προσέγγιση σε μία τράπεζα που πτωχεύει. Οι ρυθμιστικές αρχές θα γνώριζαν εκ των προτέρων σε ποιο κράτος οι φορολογούμενοι αντιμετωπίζουν κίνδυνο πτώχευσης πιστωτικού ιδρύματος και θα υπήρχε ένα παγκόσμιο πλαίσιο που θα επέτρεπε σε μία διεθνή ομάδα να επέμβει νωρίς και να προβεί σε αποφάσεις κοινής λογικής με σκοπό να ωφεληθεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα σε παγκόσμιο επίπεδο. Μέχρι στιγμής, οι ραγδαία κινούμενες χρηματοπιστωτικές κρίσεις όλο και περισσότερο δημιουργούν αντικρουόμενα εθνικά συμφέροντα, με τις κινήσεις μίας χώρας για την προστασία του εγχώριου τραπεζικού συστήματος συνήθως να επιδεινώνει την κατάσταση σε μία άλλη χώρα. Παράδειγμα αποτελεί η χρήση των αντιπρομοκρατικών νόμων από τη Μ. Βρετανία για να

κατασχέσει τα περιουσιακά στοιχεία της υπό πτώχευση τράπεζας Icelandic, γεγονός που επιδείνωσε την κρίση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ισλανδίας.

“Αυτό που εξετάζεται αυτή την στιγμή είναι το πόσο διατεθειμένες είναι διαφορετικές χώρες να φτάσουν σε επί μέρους θέματα, που εμπεριέχουν ευαίσθητες πληροφορίες και ως ένα βαθμό περιλαμβάνει δέσμευση εκ των προτέρων για το πως θα δράσουν”, είχε δηλώσει ο John Gieve, προκάτοχος του Tucker ως αναπληρωτής διοικητής της BOE ο οποίος επίσης ηγήθηκε διεθνών εργασιών για ένα διασυνοριακό ρυθμιστικό πλαίσιο.

Αποτυχίες του παρελθόντος

Ούτε όμως και η ιστορία παρέχει ενθαρρυντικά στοιχεία.

Ο David Green, πρώην επικεφαλής για την διεθνή πολιτική στην Αρχή Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών της Μ. Βρετανίας (FSA), είχε δηλώσει ότι οι αξιωματούχοι εργάζονταν πολύ καιρό για την σύσφιξη της διεθνούς συνεργασίας μετά την κατάρρευση της Bank of Credit and Commerce International το 1992.

Μέχρι σήμερα, οι προσπάθειες αυτές απέτυχαν, σε μεγάλο βαθμό γιατί στην περίπτωση πτώχευσης μίας παγκόσμιας τράπεζας, η αμερικανική νομοθεσία προστάζει ότι το μεγαλύτερο μέρος της ρευστότητας και των κεφαλαίων των ΗΠΑ πρέπει να παραμένουν στη χώρα.

“Το εν λόγω ζήτημα είναι κατανοητό εδώ και πολύ καιρό”, τόνισε. “Ωστόσο κάθε φορά που εξετάζεται το θέμα αυτό, μπαίνει ξανά στο συρτάρι με τα “δυσεπίλυτα” προβλήματα.”

Το μέγεθος της χρηματοοικονομικής κρίσης αυξάνει την πιθανότητα οι πολιτικοί να συνεχίσουν να ασχολούνται επί μακρόν με την αντιμετώπιση των μεγάλων, δύσκολων ζητημάτων που είχαν αποφύγει να βρουν λύσεις στο παρελθόν.

Άλλοι υποστηρίζουν ότι οι τράπεζες μπορεί να έχουν κίνητρο να πιέσουν για κοινά αποδεκτούς κανόνες με σκοπό να αποφύγουν την επιβολή αυξημένων απαιτήσεων κεφαλαιακής επάρκειας και ρευστότητας, αλλαγών στις δομές τους ή ακόμη και την προοπτική διάσπασής τους. Για παράδειγμα, αν η αμερικανική νομοθεσία συνεχίσει να απομονώνει την διαθέσιμη ρευστότητα

κατά τη διάρκεια της κρίσης, οι διεθνείς ρυθμιστικές αρχές ενδέχεται να υποχρεώσουν τις τράπεζες με παρουσία στις ΗΠΑ να εξοικονομούν επιπλέον κεφάλαια και στις υπόλοιπες αγορές που δραστηριοποιούνται.

“Μέχρι στιγμής υπάρχει επιφυλακτικότητα στις τάξεις τους και όσο προχωράμε χωρίς να πραγματοποιείται κάποια ουσιαστική εξέλιξη, τόσο πιο δύσκολο θα γίνεται. Τουλάχιστον, έτσι έχουν τα πράγματα, βάσει ιστορίας”, σημείωσε ο *David Dodge*, πρώην διοικητής της Bank of Canada.

4. Η εποπτεία στον κλάδο των ελληνικών ασφαλιστικών εταιριών

Μέχρι προσφάτως οι ασφαλιστικές εταιρίες στην Ελλάδα, εποπτεύονταν από την Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΕΠ.Ε.Ι.Α.).

Σύμφωνα με το ν. 3867/2010 (Φ.Ε.Κ. 128/Α') η Τράπεζα της Ελλάδος ανέλαβε την εποπτεία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων υποκαθιστώντας, ως επί το πλείστον, στις αρμοδιότητές της, την Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΕΠ.Ε.Ι.Α.), νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) του Υπουργείου Οικονομικών.

Η Διεύθυνση Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΔΕΙΑ) της Τράπεζας της Ελλάδος είναι επιφορτισμένη με την άσκηση της χρηματοοικονομικής εποπτείας επί των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Η ΔΕΙΑ καλύπτει τις επιτακτικές ανάγκες αναδιάρθρωσης της εποπτείας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, σε συμμόρφωση και προσαρμογή με τις αντίστοιχες ρυθμίσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Περί Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων Ιδιωτικής Ασφάλισης

Η ιδιωτική ασφάλιση ασκείται στην Ελλάδα από:

- Ανώνυμες Ασφαλιστικές Εταιρείες που έχουν έδρα την Ελλάδα.
- Ασφαλιστικές επιχειρήσεις που έχουν έδρα σε τρίτη χώρα εκτός της Ε.Ε. και του Ε.Ο.Χ. και δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα υπό καθεστώς υποκαταστήματος.
- Ασφαλιστικές επιχειρήσεις που έχουν έδρα σε κράτος – μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ε.Ο.Χ. και δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα υπό καθεστώς υποκαταστήματος ή ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.
- Αλληλασφαλιστικούς Συνεταιρισμούς

Ανώνυμες Ασφαλιστικές Εταιρίες που έχουν έδρα την Ελλάδα

Η λειτουργία ασφαλιστικής επιχείρησης με έδρα την Ελλάδα, προϋποθέτει χορήγηση σχετικής άδειας από τους αρμόδιους φορείς. Η άδεια ισχύει για το σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ενιαία άδεια) σε περίπτωση που η ενδιαφερόμενη επιχείρηση πρόκειται να ασκήσει τις δραστηριότητες της σε άλλο κράτος - μέλος, είτε με καθεστώς εγκατάστασης, δηλαδή υποκατάστημα, είτε με καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ.400/1970. Για ασφαλιστικές επιχειρήσεις που συνιστώνται μετά την έναρξη ισχύος του Π.Δ. 118/85 (Α 35), η άδεια λειτουργίας τους χορηγείται αποκλειστικά για την άσκηση είτε Ασφαλίσεων κατά Ζημιών είτε Ασφαλίσεων Ζωής. Για τις επιχειρήσεις, οι οποίες κατά τη δημοσίευση του Π.Δ. 118/85 ασκούσαν Ασφαλίσεις κατά Ζημιών μαζί με Ασφαλίσεις Ζωής μπορούν να εξακολουθήσουν την ταυτόχρονη άσκηση των δύο δραστηριοτήτων, υπό τον όρο ότι κάθε δραστηριότητα θα τελεί υπό ξεχωριστή διαχείριση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 52β του Ν.Δ.400/1970.

Στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται:

- Ασφαλιστικές Εταιρίες Ζωής
- Ασφαλιστικές Εταιρίες Ζημιών
- Ασφαλιστικές Εταιρίες Μικτής Δραστηριότητας

Εντός του πλαισίου της δραστηριότητας (Κλάδοι ασφάλισης Ζωής ή Κλάδοι Ασφαλίσεων Ζημιών) την οποία επιθυμεί να ασκήσει η ασφαλιστική επιχείρηση, από την Εποπτική Αρχή της χορηγείται η άδεια λειτουργίας κατά κλάδο ασφάλισης, για όλους ή μερικούς από τους κινδύνους που υπάγονται στον κάθε κλάδο καθώς και κατά ομάδα κλάδων ασφαλίσεων σύμφωνα με την κατάταξη που προβλέπεται στο άρθρο 13 του Ν.Δ.400/1970.

Σύμφωνα με το νομοσχέδιο του υπουργείου Οικονομικών, που ρυθμίζει θέματα της ασφαλιστικής αγοράς, η μεταφορά των αρμοδιοτήτων από την ΕΠ.Ε.Ι.Α στη Διεύθυνση Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΔΕΙΑ) της Τράπεζας της Ελλάδος, έγινε κατά το πρότυπο της κατάργησης της Νομισματικής Επιτροπής, προβλέποντας ότι η σχετική αρμοδιότητα θα ασκείται με πράξεις του διοικητή της ή εξουσιοδοτημένου από αυτόν οργάνου.

Στις μεταβιβαζόμενες αρμοδιότητες από την ΕΠ.Ε.Ι.Α. περιλαμβάνεται η προληπτική εποπτεία των ασφαλιστικών εταιρειών και ο έλεγχος των ουσιαστικών και τυπικών προϋποθέσεων άσκησης του επαγγέλματος του ασφαλιστικού διαμεσολαβητή, καθώς και η τήρηση των κανόνων συναλλακτικής συμπεριφοράς, τόσο των ασφαλιστικών επιχειρήσεων όσο και των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών.

Η επιλογή αυτή, του να καταργηθεί δηλαδή η ΕΠ.Ε.Ι.Α, γίνεται πέραν των άλλων και για δραστικότερη αντιμετώπιση των εξελίξεων που παρατηρούνται στον ευρύτερο χρηματοπιστωτικό τομέα. Είναι σαφές, ότι η διεθνοποίηση των αγορών και η αύξηση του ανταγωνισμού οδηγεί τις επιχειρήσεις του τραπεζικού και ασφαλιστικού κλάδου σε συνεργασίες και μετοχικές διασυνδέσεις. Συνεπώς, είναι εύλογο οι επιχειρήσεις αυτές να υπάγονται σε ενιαίο εποπτικό έλεγχο, πράγμα που θα συντελέσει στη δημιουργία ισότιμων, κατά το δυνατόν, όρων ανταγωνισμού, αλλά και στην αντιμετώπιση του συστημικού κινδύνου.

Στην Ελλάδα έχουν συσταθεί και λειτουργούν τρία εγγυητικά κεφάλαια εξασφάλισης πελατών, ένα ανά χρηματοοικονομικό κλάδο, τα οποία προβλέπονται από κοινοτικές οδηγίες (www.in.gr, 2.2.2010).

- Το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ) καλύπτει τον κίνδυνο των πιστωτικών ιδρυμάτων από τραπεζικές εργασίες και επενδυτικές δραστηριότητες,

- το Συνεγγυητικό Κεφάλαιο καλύπτει τον κίνδυνο των Ανωνύμων Εταιρειών Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (ΑΕΠΕΥ) κατά την παροχή των επενδυτικών υπηρεσιών και
- το Επικουρικό Κεφάλαιο του ασφαλιστικού κλάδου, που καλύπτει τον κίνδυνο ασφαλιστικής επιχείρησης, αλλά μόνο όσον αφορά την υποχρεωτική ασφάλιση οχημάτων.

Χωριστή περίπτωση αποτελεί το Επικουρικό Κεφάλαιο που λειτουργεί στα πλαίσια του Χρηματιστηρίου Αθηνών και το οποίο καλύπτει τον πιστωτικό κίνδυνο των χρηματιστηριακών εταιρειών κατά την εκκαθάριση των χρηματιστηριακών συναλλαγών. Το Επικουρικό Κεφάλαιο τελεί υπό την εποπτεία και τον έλεγχο της Τράπεζας της Ελλάδος (Δ.Ε.Ι.Α.), και διέπεται από τις διατάξεις του νόμου αυτού.

Οι πρόσφατες εξελίξεις στην ασφαλιστική αγορά, όμως, κατέδειξαν την ανάγκη δημιουργίας εγγυητικού κεφαλαίου ζωής, για την κάλυψη του κενού που παρουσιάζεται στον ασφαλιστικό κλάδο. Ειδικότερα το Εγγυητικό Κεφάλαιο Ζωής συνιστάται με τη μορφή Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου, κατά το πρότυπο του Επικουρικού Κεφαλαίου που καλύπτει την υποχρεωτική ασφάλιση οχημάτων. Σκοπός του εγγυητικού κεφαλαίου ζωής είναι κατά πρώτο λόγο η διατήρηση και μεταβίβαση του χαρτοφυλακίου των ασφαλιστηρίων συμβολαίων σε άλλη ασφαλιστική επιχείρηση ή σε άλλες ασφαλιστικές επιχειρήσεις και αν αυτό δεν επιτευχθεί η λύση των ασφαλιστηρίων συμβολαίων και η καταβολή αποζημίωσης στους ασφαλισμένους.

Μέλη του εγγυητικού κεφαλαίου καθίστανται υποχρεωτικά:

- α) Οι ασφαλιστικές εταιρείες με έδρα την Ελλάδα.
- β) τα υποκαταστήματα ασφαλιστικών επιχειρήσεων τρίτων χωρών
- γ) τα υποκαταστήματα ασφαλιστικών επιχειρήσεων χωρών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ε.Ο.Χ..

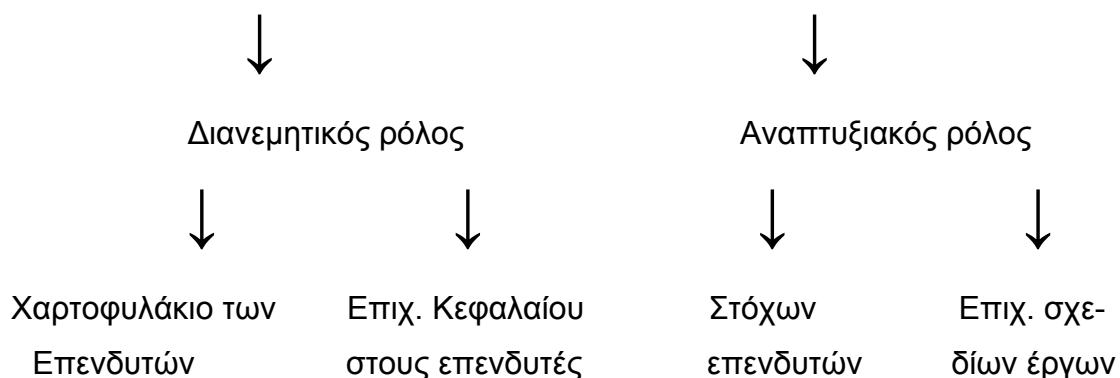
5. Θεσμική συγκρότηση, διοίκηση και εποπτικό πλαίσιο του ΧΑΑ

Θεσμική συγκρότηση του χρηματιστηρίου

Το ΧΑΑ ιδρύθηκε το έτος 1876. Σήμερα στεγάζεται στη Λ. Αθηνών και από το 1995 έχει την μορφή της Α.Ε.(Ν. 2324/1995), της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο, έχει καλυφθεί εξ' ολοκλήρου από το κράτος.

Παρακάτω παρουσιάζουμε διαγραμματικά το πλέγμα του των ρόλων του χρηματιστηριακού συστήματος, σε διανεμητικό και αναπτυξιακό.

Χρηματιστηριακό Σύστημα

Διοίκηση του χρηματιστηρίου

Το χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) έχει την ίδια αποστολή με τα ανεπτυγμένα Χρηματιστήρια του κόσμου. Όπως έχει ήδη αναφερθεί είναι Α.Ε. και το κεφάλαιό της έχει καλυφθεί ολόκληρο από το κράτος. Το Δ.Σ., από το οποίο διοικείται, αποτελείται από εννέα μέλη, τριετούς θητείας.

Η διοίκηση του χρηματιστηρίου έχει βασική αποστολή την ομαλή καθημερινή λειτουργία του. Συγκεκριμένα:

- Έγκριση της εισαγωγής εταιριών στο Χρηματιστήριο, με κριτήριο τις προβλεπόμενες τυπικές και κυρίως τις ουσιαστικές προϋποθέσεις και προοπτικές.
- Χορηγήσεις αδειών άσκησης του επαγγέλματος του χρηματιστή και του αντικριστή.

- Επιμέλεια ομαλής διεξαγωγής των ημερησίων συνεδριάσεων και γενικότερα της διενέργειας των χρηματιστηριακών συναλλαγών.
- Εποπτεία των μελών του ΧΑΑ, δηλαδή των Ανωνύμων Χρηματιστηριακών εταιριών (ΑΧΕ).
- Παρακολούθηση των περιοδικών εκθέσεων και των ανακοινώσεων των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο εταιριών για τις εξελίξεις και τις προοπτικές τους και για τον τρόπο της χρησιμοποίησης των κεφαλαίων που αντλούν μέσω του Χρηματιστηρίου.
- Έγκριση νέων εκδόσεων χρηματιστηριακών τίτλων από εισηγμένες εταιρίες και παρακολούθηση της τήρησης της διαδικασίας που προβλέπεται.
- Άμεση επιβολή αυστηρών ποινών για παραβιάσεις της χρηματιστηριακής νομοθεσίας από επιχειρήσεις, επιχειρηματικά στελέχη, χρηματιστές, υπαλλήλους του Χρηματιστηρίου και οιοδήποτε φορέα που έχει ανάμιξη σε αυτό (ιδιωφελής χρήση «εσωτερικών πληροφοριών», κτλ).
- Άμεση διακοπή της διαπραγμάτευσης μιας μετοχής από τον πρόεδρο του ΧΑΑ, αν διαπιστώσει εξαιρετικές και ατεκμηρίωτες μεταβολές της τιμής της και μπορεί να θέτει εταιρίες σε καθεστώς επιτήρησης ή πλήρους προσωρινής ή οριστικής διακοπής των συναλλαγών τους.

(B. Μαλινδρέτου, Π. Μαλινδρέτος, 2000)

Εποπτικό πλαίσιο του ΧΑΑ

Το σύγχρονο θεσμικό χρηματιστηριακό πλαίσιο είναι θωρακισμένο με ειδική χρηματιστηριακή νομοθεσία και ένα ρυθμιστικό και συντονιστικό εποπτικό και διοικητικό σύστημα για την αυστηρή εφαρμογή της, την επαρκή προστασία των μικροεπενδυτών και την ομαλή και ανεμπόδιστη λειτουργία και ανάπτυξη των χρηματιστηριακών αγορών. Το σύστημα αυτό διέπεται από αυστηρή πειθαρχία, διαφάνεια και το μη ανεξέλεγκτο και απυρόβλητο κανενός, ώστε να καλλιεργείται κλίμα σταθερής εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας στο χρηματιστηριακό θεσμό, ιδίως από μέρους των επενδυτών, που εμπιστεύονται τμήμα των αποταμιεύσεων τους στις επιχειρήσεις μέσω του Χρηματιστηρίου.

Το εποπτικό-διοικητικό σύστημα λειτουργεί ως ασφαλιστική δικλείδα στον ευαίσθητο τομέα του Χρηματιστηρίου και έχει συντελέσει καθοριστικά στην ταχεία επέκταση και ανάπτυξη της χρηματιστηριακής αγοράς σε διεθνές επίπεδο. Γενικότερα, το θεσμικό πλαίσιο του Χρηματιστηρίου θεωρείται «μοχλός» για την αποτελεσματική και περαιτέρω ανάπτυξή του.

Το εποπτικό-διοικητικό σύστημα του ΧΑΑ είναι τυπικά όμοιο με το αντίστοιχο των ώριμων Χρηματιστηρίων. Εν τούτοις, από ουσιαστική άποψη, παρουσιάζει συγκεντρωτικά και επικαλυπτικά στοιχεία, κατά παρέκκλιση από τις θεμελιακές αρχές της ανεξαρτησίας και της αυτορρύθμισης, που εφαρμόζονται σε διεθνές επίπεδο, ανταποκρίνονται στις αρχές του σύγχρονου management και διασφαλίζουν εύρυθμη λειτουργία των χρηματιστηριακών αγορών.

Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

Τον έλεγχο και την εποπτεία του Χρηματιστηρίου Αθηνών, των Χρηματιστηριακών Εταιριών, των μετόχων και των ανωνύμων εταιριών και των οργάνων τους, όπως και κάθε συμμετέχοντος στη χρηματιστηριακή αγορά έχει η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. (Ν. Μπασαγιάννης, Β. Θεοδοροπούλου-Δένδια, 2008). Η ΕΚ ιδρύθηκε το 1967 (άρθρο 12, ΑΝ 148/4-9-1967), ως ανώτατο εποπτικό όργανο του ΧΑΑ. Μετατράπηκε σε ΝΠΔΔ με το άρθρο 76-81 του νόμου 1969/1991 και βελτιώθηκε η εσωτερική της οργάνωση με τα άρθρα 30-39 του νόμου 2324/1995. Στα πλαίσια του ελέγχου ρυθμίζει κανόνες διαφάνειας και προστασίας των επενδυτών, ενώ μπορεί να επιβάλλει πρόστιμα, διοικητικές κυρώσεις και να κινήσει ποινικές διαδικασίες, εφόσον διαπιστώσει την τέλεση χρηματιστηριακών παραβάσεων. Η ΕΚ διοικείται από επταμελές Δ.Σ. εξαετούς θητείας και τριμελή Εκτελεστική Επιτροπή. Από τα επτά μέλη του Δ.Σ. ένα προέρχεται από την ΤτΕ και ένα τουλάχιστον είναι νομομαθής.

Στα πλαίσια του εποπτικού ρόλου η ελληνική ΕΚ ασχολείται με θέματα όπως:

- Θεσμοθέτηση νέων διατάξεων για την προαγωγή της ομαλής λειτουργίας και την περαιτέρω ανάπτυξη του Χρηματιστηρίου.
- Έγκριση εισαγωγής εταιριών στο ΧΑΑ.

- Διορισμό χρηματιστηριακών εκπροσώπων και χρηματιστών.
- Χορήγηση αδειών σύστασης χρηματιστηριακών εταιριών ως μέλος του ΧΑΑ.
- Άρση αδειών λειτουργίας χρηματιστηριακών εταιριών.
- Παύση μέλους της διοίκησης χρηματιστηριακών εταιριών.
- Έγκριση λειτουργίας των Εταιριών Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου και Αμοιβαίων Κεφαλαίων και της Α.Ε. Αποθετηρίου Τίτλων.

Ο εποπτικός ρόλος της ΕΚ έχει προληπτικό και κατασταλτικό χαρακτήρα, με επιμέλεια την έγκαιρη, αυστηρή και απρόσωπη χρηματιστηριακής νομοθεσίας και την περαιτέρω ανάπτυξη του χρηματιστηριακού τομέα.

Πέρα από τα παραπάνω θεσμοθετημένα χρηματιστηριακά όργανα, υπάρχει και ο Σύνδεσμος Μελών του Χρηματιστηρίου Αξιών (ΣΜΕΧΑ) που ιδρύθηκε το 1988. Ο ΣΜΕΧΑ έχει σχετικά μικρή συμμετοχή στο Δ.Σ. του ΧΑΑ και αρκείται βασικά στη μελέτη και προάσπιση των συμφερόντων των μελών του, δηλαδή σε συνδικαλιστική δραστηριότητα και όχι σε ρυθμιστική αποστολή στο χρηματιστηριακό τομέα, κατά παρέκκλιση από τα συμβαίνοντα στα ώριμα Χρηματιστήρια. (Β. Μαλινδρέτου, Π. Μαλινδρέτος, 2000)

6. Οι επιπτώσεις απουσίας εποπτείας σε μεγάλους οργανισμούς του εξωτερικού στην Ελλάδα.

Η εκτόξευση του δημοσιονομικού ελλείμματος και η μακροοικονομική προσαρμογή της Ελλάδας έχουν προκαλέσει τριγμούς στην ευρωζώνη και μετατρέπουν τη χώρα μας σε «αποδιοπομπαίο τράγο» της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα επιτεύγματα της δημιουργικής λογιστικής οδήγησαν σε αδιέξοδο και πλέον οι ευρωπαίοι εταίροι μας δεν συγχωρούν τις αλχημείες.

Ωστόσο, δημοσίευμα της Spiegel (www.spiegel.de , άρθρο 6.12.10) αποκαλύπτει ότι η Ελλάδα είχε τόσο καιρό ένα ισχυρό σύμμαχο-συνεργό. Συγκεκριμένα, ο δημοσιογράφος Beat Balzli ισχυρίζεται ότι η αμερικανική επενδυτική τράπεζα Goldman Sachs βοήθησε την Ελλάδα στην παραποίηση των μακροοικονομικών της στοιχείων.

Η δημιουργική λογιστική υπήρξε η διέξοδος από τους αυστηρούς κανόνες του Μάαστριχ. Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σταθερότητας, το δημοσιονομικό έλλειμμα των χωρών της Ε.Ε., δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 3% του ΑΕΠ, ενώ παράλληλα το δημόσιο χρέος θα πρέπει να κινείται κάτω από το 60% του ΑΕΠ.

Η Ελλάδα ποτέ δεν κατάφερε να τηρήσει το όριο του 60% για το δημόσιο χρέος, ενώ όσον αφορά στο όριο του 3% για το έλλειμμα, εκεί η δημιουργική λογιστική έκανε το θαύμα της. Τη μία χρονιά έμεναν εκτός προϋπολογισμού οι στρατιωτικές δαπάνες ενώ την άλλη χρονιά το χρέος στη δημόσια υγεία.

«Το 2002 διάφορες επενδυτικές τράπεζες προσέφεραν σύνθετα χρηματοπιστωτικά προϊόντα με τα οποία οι κυβερνήσεις μπορούσαν να μεταφέρουν μέρος των υποχρεώσεων τους στο μέλλον», αναφέρει πηγή του Spiegel, προσθέτοντας ότι στις χώρες της Μεσογείου τα συγκεκριμένα προϊόντα είχαν γίνει ανάρπαστα.

Όπως αναφέρει το δημοσίευμα του Spiegel, «Οι Έλληνες πραγματοποίησαν μία ανάλογη συμφωνία με την αμερικανική Τράπεζα επενδύσεων Goldman Sachs στις αρχές του 2002. Η συμφωνία, η οποία αποκαλείται Cross-Currency-Swaps, περιελάμβανε την αγορά ελληνικών κρατικών ομολόγων από την αμερικανική τράπεζα».

«Η τιμή των ομολόγων θα έπρεπε να αντικατοπτρίζει την πραγματική οικονομική κατάσταση της Ελλάδας», τόνισε ο Blain. «Αν μία τράπεζα τα δέχεται σε επενδυτές βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, ενώ γνώριζαν ότι οι πληροφορίες δεν ήταν σωστές, τότε οι επενδυτές έχουν εξαπατηθεί», πρόσθεσε. (www.capital.gr , άρθρο 17.2.2010).

Είναι προφανές, ότι η εποπτεία τόσο μεγάλων επενδυτικών οίκων είναι, τουλάχιστον χαλαρή, και αυτός είναι ο κύριος λόγος που τους οδήγησε σε πολύ μεγάλη κερδοφορία, εις βάρος, όμως, άλλων επενδυτών, οι οποίοι δεν είχαν την πληροφόρηση που θα έπρεπε να τους παρέχεται από αυτούς τους οίκους, εφόσον ήταν πελάτες τους. Η αναγκαιότητα, λοιπόν ενίσχυσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι επιβεβλημένη κάτι το οποίο θα αναλύσουμε παρακάτω.

7. Η αναγκαιότητα ενίσχυσης της εποπτείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος

Κατά την άποψη πολλών οικονομολόγων, η ευρωστία του χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι συνυφασμένη με την ευρωστία μιας οικονομίας. Συγχρόνως όμως οι κρίσεις στο χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι συνυφασμένες με τη φύση του.

Η οικονομική ιστορία, μετά το κραχ του 1929, αναφέρει συνεχείς κρίσεις στο χρηματοπιστωτικό τομέα, που πάντοτε χαρακτηρίζονται από αυτό που στα οικονομικά ονομάζουμε *adverse selection*, που οφείλεται στην ασύμμετρη πληροφόρηση και συνδέεται με το φαινόμενο του *moral hazard* (ηθικός κίνδυνος). Όμως οι προηγούμενες κρίσεις ήταν «τοπικού» χαρακτήρα. Ενδεικτικά, οι σχετικά πιο πρόσφατες των *Building Societies* στην Αγγλία, των *Savings and Loans* στις ΗΠΑ, της ρευστότητας των τραπεζών στις Σκανδιναβικές χώρες στις δεκαετίες του '80 και του '90.

Είναι γεγονός ότι μέχρι τη δεκαετία του '70 το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των επιμέρους χρηματοπιστωτικών αγορών ήταν αυστηρό, προϊόν των κανόνων που είχαν τεθεί από τη δεκαετία του '30.

Η αιτιολόγηση για την αποκανονικοποίηση των χρηματοπιστωτικών αγορών (*deregulation*) ήταν ότι η ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων και τα σύγχρονα χρηματοοικονομικά προϊόντα μειώνουν το κόστος των κεφαλαίων, αυξάνουν την παραγωγικότητα των αγορών χρήματος και κεφαλαίου, διαχέουν τον κίνδυνο και τελικά βελτιώνουν την οικονομική ανάπτυξη και το επίπεδο διαβίωσης. Άλλωστε, σύμφωνα με τον Friedman, οι αγορές έχουν τη δυνατότητα της αυτορρύθμισης. Δεν είναι τυχαίο ότι η αποκανονικοποίηση άρχισε από τα Αγγλοσαξονικά χρηματοπιστωτικά συστήματα πριν επεκταθεί, στα πλαίσια της δημιουργίας της Ευρωζώνης, στα παραδοσιακά μέχρι τότε συστήματα της Γερμανίας και της Γαλλίας.

Η ταχύτητα με την οποία η πιστωτική κρίση του 2008 εξαπλώθηκε από τις ΗΠΑ στην Ευρώπη και γενικά σε όλες τις οικονομίες, καταδεικνύει τους κινδύνους που συνδέονται με την οικονομική παγκοσμιοποίηση.

Το ΔΝΤ, η Σύνοδος του G20 και αυτή την περίοδο η Ε.Ε. θέτουν επί τάπητος την αναγκαιότητα ενίσχυσης της εποπτείας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος. Όπως χαρακτηριστικά έγραψε το Economist, χρειάστηκαν πολλά δισ. δολάρια, που επιβάρυναν αποκλειστικά και μόνο τους φορολογούμενους, και εκατομμύρια άνεργοι για να γίνει κατανοητό από την παγκόσμια κοινότητα ότι η αυτορρύθμιση στις χρηματοπιστωτικές αγορές είναι ακατόρθωτη, ακριβώς γιατί ο κίνδυνος, η αβεβαιότητα και η κερδοσκοπία είναι σύμφυτα φαινόμενα του συστήματος.

Το νέο σύστημα εποπτείας οφείλει να αλλάξει ριζικά φαινόμενα και πρακτικές οι οποίες οδήγησαν στην κρίση. Αποτελούν αναγκαιότητα:

- Η εποπτεία του λεγόμενου «σκιάδους» τραπεζικού συστήματος. Χρηματοπιστωτικά σχήματα όπως τα hedge funds και τοξικά προϊόντα εκτός ισολογισμού όπως τα CDSs και CDOs, απετέλεσαν τους βασικούς παράγοντες της κρίσης. Η εποπτεία δεν πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τη μορφή της εταιρείας, αλλά με βάση τις επιμέρους υπηρεσίες και προϊόντα της.
- Η καθιέρωση αυστηρών κανόνων συνυπευθυνότητας για τις ελεγκτικές εταιρείες και τους οργανισμούς διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας. Οι επενδυτές δεν αγόραζαν CDOs και άλλα τοξικά, όπως αποδείχτηκε, προϊόντα μόνο με την προοπτική μεγαλύτερης απόδοσης, αλλά γιατί έφεραν τον έλεγχο και είχαν διαβάθμιση AAA από τους οργανισμούς αυτούς.
- Ο διεθνής συντονισμός του ελέγχου του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Οι διασυνοριακές συναλλαγές, η λειτουργία των offshore εταιρειών απαιτούν τη δημιουργία ενός παγκόσμιου δικτύου ομοιόμορφων κανόνων εποπτείας των χρηματοπιστωτικών λειτουργιών και κινδύνων.
- Ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειας και της ρευστότητας των χρηματοοικονομικών οργανισμών. Οι μέτοχοι οφείλουν να είναι ενήμεροι και συνυπεύθυνοι για τους κινδύνους που αναλαμβάνουν οι διοικήσεις. Η χρησιμοποίηση ομολόγων μετατρέψιμων αυτόματα και υποχρεωτικά σε κεφάλαιο όταν επέλθουν οι κίνδυνοι είναι μια πρόταση.

Στα ανωτέρω σίγουρα υπάρχει και ο αντίλογος. Οι αυστηρότεροι κανόνες συνεπάγονται μεγαλύτερο κόστος και συνεπώς ακριβότερες υπηρεσίες. Όμως το μεγαλύτερο κόστος αντισταθμίζεται από την εμπιστοσύνη και τη σταθερότητα του συστήματος.

Οι απαισιόδοξοι τονίζουν ότι το κίνητρο του κέρδους θα οδηγήσει στην δημιουργία νέων χρηματοοικονομικών εργαλείων που θα ξεφεύγουν από τους κανόνες. Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί είναι, σε πολλούς τομείς, πάντα ένα βήμα πίσω.

Σε κάθε όμως περίπτωση θα πρέπει να σταθούμε στο γεγονός ότι όπως τονίζει ο F. Mishkin (καθηγητής, πρώην μέλος της FED) «Ο χρηματοπιστωτικός τομέας είναι η καρδιά της οικονομίας». Κάθε υπερβολή την εξασθενεί και στρέφεται ενάντια στο σώμα, δηλ. την πραγματική οικονομία.

Επίλογος

Σήμερα, ζούμε σε μια εποχή στην οποία το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα, βρίσκεται σίγουρα σε κρίση, η οποία έχει οδηγήσει την υπόλοιπη οικονομία σε ύφεση. Ίσως, είναι η πρώτη φορά που μια γενιά ανθρώπων, έως 30 ετών, ζουν με οικονομικά προβλήματα. Αυτή ήταν μια γενιά, όπου είχε μάθει σε έναν άνετο τρόπο ζωής και τώρα καλείτε να αντιμετωπίσει τα οικονομικά προβλήματα της εποχής και την αύξηση της ανεργίας. Έτσι, δημιουργούνται σταδιακά ολοένα και μεγαλύτερες οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες και πολύ συχνά ξεσπούν κοινωνικές αναταραχές. Τα στατιστικά στοιχεία, επίσης δείχνουν πως από το 1914, οπότε ξέσπασε ο 1^{ος} Παγκόσμιος πόλεμος, παρατηρείται μια αύξηση στον αριθμό των συγκρούσεων μεταξύ κρατών, των οποίων οι λόγοι είναι κυρίως οικονομικοί. Σχετικό είναι το παράδειγμα του πολέμου του Κόλπου, του πολέμου στο Αφγανιστάν (ο οποίος έγινε στο όνομα της πάταξης της τρομοκρατίας), καθώς και του πολέμου στο Ιράκ. Εκτός, από τις οικονομικές επιπτώσεις, οι πολεμικές συγκρούσεις έχουν και κοινωνικές, αφού παρατηρείται αύξηση του αριθμού των μεταναστών, οι οποίοι πολλές φορές πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης από «συνανθρώπους» τους. Από την άλλη μεριά, ακούγεται πολύ συχνά το επιχείρημα πως στον ευρωπαϊκό χώρο δεν υπάρχουν πολεμικές συγκρούσεις μεταξύ των κρατών, λόγω της ύπαρξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όμως, δεν θα πρέπει να μας διαφεύγει το γεγονός, ότι το σκηνικό αυτού του κόσμου αλλάζει γρήγορα, άρα και το ότι υπάρχει σήμερα μια οικονομική ένωση των κρατών του ευρωπαϊκού χώρου δεν διασφαλίζει και την ύπαρξή της μελλοντικά. Τα δημόσια ελλείμματα των κρατών-μελών της Ε.Ε. αυξάνονται συνεχώς, και η χρηματοδότησή τους δεν μπορεί να γίνει με έκδοση νέου χρήματος, όπως γινόταν πριν ένταξή τους στην ΟΝΕ. Έτσι, προχωρούν σε δανεισμό για την κάλυψη του δημοσίου χρέους, ενώ παράλληλα η παραγωγή τους παραμένει στα ίδια επίπεδα. Σχετικό είναι το παράδειγμα της χώρας μας, όπου το μέγεθος των δημοσίων ελλειμμάτων κυμαίνεται στο 32% του ΑΕΠ, ενώ το μέγεθος του δημοσίου χρέους ξεπερνά το 100% του ΑΕΠ. Βέβαια, όσων αφορά την Ελλάδα, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η εκκλησιαστική περιουσία της Ορθόδοξης

εκκλησίας είναι αρκετά μεγάλη, ώστε να βοηθήσει στη μείωση και των δημοσίων ελλειμμάτων αλλά και του δημόσιου χρέους.

Στα παραπάνω μπορούμε να προσθέσουμε στοιχεία του ΟΗΕ, που δείχνουν πως ενώ η αύξηση της ποσότητας παραγωγής τροφίμων αυξήθηκε ραγδαία, εντούτοις οι άνθρωποι σε 33 χώρες του κόσμου είναι αναγκασμένοι να ζουν με κάτω από 1€ την ημέρα και έτσι πρέπει να επιλέξουν ανάμεσα στην τροφή ή στον ρουχισμό και τα φάρμακα, για να μπορέσουν να επιβιώσουν. Οι συγκεκριμένες χώρες, λοιπόν, δεν μπορούν να ξεφύγουν από τον «φαύλο κύκλο» της φτώχειας όπου βρίσκονται, χωρίς την βοήθεια των οικονομικά ανεπτυγμένων. Αυτή, η βοήθεια, όμως, δεν φαίνεται να έρχεται και έτσι ο πλούτος φαίνεται να παραμένει στο 1/3, ίσως και λιγότερο, των χωρών του κόσμου.

Η κατασπατάληση των φυσικών πόρων, καθώς επίσης και η μόλυνση του περιβάλλοντος δημιουργούν ολοένα και περισσότερα προβλήματα. Στατιστικά στοιχεία του ΟΗΕ, δείχνουν πως από το 2000 και μετά, οι σεισμοί σε παγκόσμια κλίμακα έχουν αυξηθεί ραγδαία και οι ασθένειες που αναπτύσσονται σε αυτά τα μέρη μετά τους σεισμούς είναι πολλές φορές θανατηφόρες.

Όλα αυτά έχουν οδηγήσει σε αλλαγή της νοοτροπίας των ανθρώπων, καθώς ορισμένοι είναι ικανοί να προβούν σε οποιοσδήποτε ενέργειες, ακόμα και για ένα κομμάτι ψωμί.

Τέλος, παρατηρούμε την πολιτική κατάσταση παγκοσμίως να είναι έκρυθμη και την ανθρώπινη διακυβέρνηση κατακερματισμένη, καθώς οι μεγάλες μάζες των ανθρώπων δεν μπορούν να ικανοποιηθούν από τις πρακτικές που ακολουθούν οι πολιτικοί ηγέτες. Σχετικό είναι το παράδειγμα των ΗΠΑ, όπου οι προεκλογικές καμπάνιες των υποψηφίων προέδρων χρηματοδοτούνται κυρίως από πολυεθνικές Α.Ε., και έτσι έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν πιέσεις στον εκλεγμένο πρόεδρο για την εξασφάλιση των συμφερόντων τους.

Όλα αυτά τα αναφέρουμε, όχι για να γίνουμε «μάντεις κακών», αλλά για να δείξουμε πως δεν βρίσκεται μόνο το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα σε κρίση, αλλά και ολόκληρη η παγκόσμια οικονομία και κοινωνία. Το σύστημα στο οποίο ζούμε μοιάζει με ένα καράβι που έχει βλάβες και επισκευάζεται κατά τη διάρκεια του ταξιδιού. Το αν θα καταφέρουμε να το επισκευάσουμε πριν βουλιάξει, θα το αποδείξει η ιστορία.

Συντομογραφίες

ΕΠΕΥ: Εταιρίες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών
ΑΕΔΑΚ: Ανώνυμες Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων
ΕΚΤ: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕθνΚΤ: Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες
ΟΟΣΑ: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (αγγλ. Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD)
RBC: Risk Based Capital
CEBS: Committee of European Banking Supervisors
PD: Probability of Default
LDG: Loss Given Default
EAD: Exposure At Default
M: Maturity
ΧΑΑ : Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών
ΑΧΕ: Ανωνύμων Χρηματιστηριακών Εταιριών
ΕΚ: Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς
ΔΣ: Διοικητικό Συμβούλιο
ΝΠΔΔ: Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΣΧΕΧΑ: Σύνδεσμος Μελών του Χρηματιστηρίου Αξιών
ΤτΕ: Τράπεζα της Ελλάδος
ΕΠ.Ε.Ι.Α: Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης
ΕΟΧ: Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος
ΤΕΚΕ: Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων
ΑΕΠΕΥ: Ανωνύμων Εταιρειών Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών
G-20: Το γκρουπ των 20 Υπουργών Οικονομικών και διοικητών των κεντρικών τραπεζών
ΗΠΑ: Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
BOE: Bank of England
FSA: Financial Services Authority
Ε.Ε.: Ευρωπαϊκή Ένωση
ΑΕΠ: Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν
FED: Federal Reserve System
SEC: Securities and Exchange Commission
ΔΝΤ: Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
CDS: Credit Default Swap
CDO: Collateralized Debt Obligation
ΟΝΕ: Οικονομική και Νομισματική Ένωση
ΟΗΕ: Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
Α.Ε.: Ανώνυμη Εταιρία

Βιβλιογραφία

Χρήστος Κ. Σταϊκούρας, «Τραπεζική Χρηματοοικονομική», Αθήνα 2006-2007, Εκδόσεις: Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Πανεπιστημιακές Σημειώσεις Χρήστου Σταϊκούρα, «13^η διάλεξη: Κεφαλαιακή Επάρκεια Χρηματοοικονομικών Οργανισμών», Αθήνα 2006

Φυλλάδιο Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, «Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Το Ευρωσύστημα, Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών», Φρανκφούρτη Απρίλιος 2009

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, άρθρο: «Ο ρόλος των Κεντρικών Τραπεζών στην προληπτική εποπτεία».

Β. Μαλινδρέτου- Π. Μαλινδρέτος, «Χρηματιστήριο», Αθήνα 2000, Εκδόσεις Παπαζήση.

Ν. Μπασαγιάννης- Β. Θεοδοροπούλου-Δένδια, «Δίκαιο των Εμπορικών Εταιριών», Έκδοση 2008, Νομική Βιβλιοθήκη.

Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ

Πηγές

<http://www.morax.gr>

<http://www.pisc.gr>

<http://portal.kathimerini.gr>

<http://www.in.gr/>

<http://www.isotimia.gr/>

<http://www.capital.gr>

<http://www.capital.gr>

<http://www.enet.gr>

<http://news.ert.gr>

<http://el.wikipedia.org>

<http://www.taxheaven.gr>